

ZASAVSKI

Vestnik

Izdaja Okrajni odbor Socialistične zveze delovnih ljudi v Trbovljah - Urejuje in odgovarja uredniški odbor: odgovorni urednik: Stane Sustar - Tiska Mariborska tiskarna v Mariboru - Maslov uredništvo in uprava: Zsavski vestnik, Trbovlje 1, uprava rudnika - telefon št. 54 - Račun pri podružnici Narodne banke v Trbovljah 614-T-146 - List izhaja vsako sredo - Letna naročnina 400 din, letna 200 din, četrtletna 100 din, mesečna 34 din - Posamezna številka 10 din Rokopisi morajo biti v uredništvu najkasneje vsaj pet dni pred izidom in se ne vračajo

LETO VII. - ŠTEV. 41

TRBOVLJE, 13. OKTOBRA 1954

GLASILG SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNIH LJUDI ZASAVJA

Pogled na Trst.

Sporazum o tržaškem vprašanju

Vsa naša pozornost je po podpisu sporazuma o vprašanju Trsta posvečena slovenskemu in hrvaškemu prebivalstvu, ki je s sporazumom o ureditvi tržaškega vprašanja prišlo pod italijansko civilno upravo.

To ne delamo brez razlogov. Nad 70.000 naših prebivalcev je prepuščenih s tem sporazumom Italiji. To je več, kot šteje celotno prebivalstvo krajev, ki se vračajo k svoji domovini. Ker ni nič manj našega prebivalstva tudi na Gorškem in v Beneški Sloveniji, je ta žrtev tako velika, da je razumljivo, da so naše misli pri bratih onkraj meje.

Objavljeni sporazum prinaša ne samo o tem, da se nam je posrečilo v neenakem boju zavoljo naše skrajnosti in doslednosti, ne samo ohraniti in celo malo povečati cono B, temveč smo tudi dosegli narodnostne pravice za naše ljudi, ki so ostali v Italiji. Spričo težavnih okoliščin, v katerih je bilo to izbojevano, sodijo te narodnostne pravice vsakor med najpomembnejše in največje uspehe Jugoslavije v tem sporazumu.

Zavedamo se, da v Italiji delujejo mnoge skupine in posamezniki, ki so povezani z minulostjo oziroma z raznarodovalno politiko proti manjšinam in z ekspanzionistično zunanjo politiko, vzlic temu, da so jih dogodki tolikokrat porazili. Zavedamo pa se tudi, da pomeni sporazum o Trstu zanje enega izmed najhujših udarcev, odgovornosti italijanske vlade pa je prav zato tem večja. Spoštovanje vseh pravic slovenskega prebivalstva je pravzaprav preizkusni kamen za Italijansko vlado.

Kaj pa potemkaj vsebuje sklenjeni sporazum?

1. Jugoslaviji je z njim priznana pravica do vse cone »B«.

2. Kompromisna rešitev na podlagi ozemeljske razmejitve dodeljuje Jugoslaviji manjši del cone A na Miljaskem polotoku. Ta del obsega pas, širok približno 1,5, dolg pa okrog 8 km, s slovenskimi vasi Skofje, Plavje, Hrvatini, Sv. Bida, Sv. Jernej in drugimi. S tem se bo izboljšal tudi položaj Kopra, ki dobiva boljše pogoje za svoj razvoj in ki naj bi po izgubi Trsta in Gorice bil povezan z zaledjem z novimi cestami in železniškimi progami.

3. Sporazumu je priložen poseben statut o zaščiti narodnostnih manjšin, o čemer smo govorili uvodoma Italijanska vlada se je obvezala poravnati vsaj delno velikansko škodo, ki so jo napravili fašisti s tem, da so dala sredstva in opravila za zgraditve novega slovenskega kulturnega doma v središču mesta Trsta in preskrbela še druga poslonja v tržaških predmestjih, ki bodo dana na razpolago slovenskim kulturnim organizacijam.

4. Med Jugoslavijo, Italijo in drugimi prizadetimi državami se bo vršila konferenca, ki bo določila vse potrebne podrobnosti, gospodarsko funkcijo svobodnega pristanišča Trsta, kakor tudi carinske, tranzitne in druge olajšave, ki jih bodo imele te države v tržaškem pristanišču.

5. Določba o italijansko-jugo-

slovenskem sporazumu, da ne bodo uvedeni nikaki upravni ukrepi ali diskriminacije proti prebivalcem STO zaradi njihove prejšnje delavnosti v zvezi z rešitvijo tržaškega vprašanja, ima v mislih slovensko in italijansko prebivalstvo, ki se je borilo proti priključitvi cone A Italiji.

6. Ureditev drobnega omejenega prometa med Trstom in področjem, ki meji z njim, bo koristila tako mestu Trstu kot njegovemu zaledju. Predsednik italijanske vlade Scelba je potem, ko je vlada potrdila sporazum o Trstu in je o njem poročal tudi predsedniku republike Einaudiju, govoril pred italijanskim senatom Med Scelba je dejal, da sporazum ustreza koristim Italije in zahtevam, ki jih je italijanski parlament postavil glede Trsta. Prav tako bo odprl široke perspektive za medsebojno sodelovanje z Jugoslavijo. To ni le koristno za mir na Jadranu, temveč tudi za utrditev splošne solidarnosti miroljubnih zehodnih držav.

Scelba je glede obmejnih pravkov dejal, da vlada sicer »boli«, da je odstopila del ozem-

lja, pristavil pa je, da gre za ozemlje, ki ga naseljujejo Slovenci. Objubil je tudi, da se »Slovenci v coni A lahko zneesejo, da bodo dočelo sporazumom dosledno izvajali«.

Kot vidimo iz pisanja tiska po svetu, je javno mnenje s posebnim zadovoljstvom sprejelo vest, da je bilo končno odstranjeno z dnevnega reda tržaško vprašanje, ki je devet let oviralo razvoj dobrih sosedskih odnosov med našima dvema državama in pomenilo stalno nevarnost za skupni mir v tem delu Evrope. Dosežena rešitev je brez dvoma naš skupni prispevek k popuščanju napetosti v svetu in s tem seveda tudi za ohranitev miru. Ta sporazum dokazuje, da se je mogoče sporazumeti tudi o tako občutljivih vprašanjih, kot je bilo tržaško. Treba je le da razum in realizem zamenjata razgrete nacionalistične strasti. Zavedati smo se bomo rešitve tržaškega vprašanja in smo zato tudi sprejeli potrebne žrtve da bi lahko to področje v prihodnje ne predstavljalo več vira sporov, marveč stično točko, ki bo vezala naše narode in naši dve državi.

Socialističnega razvoja ni mogoče zadrževati

Z mogočnim razmahom, ki nima primere v zgodovini, ustvarjamo v Jugoslaviji temelje socialističnega življenja in razvoja. Skoraj ne mine dan, da se ne bi pred našimi očmi odkrila slika novega, lepšega življenja pri nas. Sproti, tako rekoč vsak dan, se lahko na svoje oči prepričamo, da se naša država dobro razvija na znotraj in utrjuje na zunan. Globoke so družbene spremembe, ki smo jih izvedli v zadnjih letih. Zgodovina ne bo mogla iti mimo njih. Ze sedaj opozarja ves svet na Jugoslavijo, ki je sredi viharjev v svetu izbrala povsem svojo izvirno pot v socializmu. Jugoslavija, ki je morala zadnja leta tako trdo in uporno braniti svojo nedotakljivost, je dala krepko lekcijo prav tistim, ki so jo hoteli živo zadaviti. Dokazala je, da je svoboden in neodvisen razvoj socializma nemogoč brez demokratičnih odnosov med ljudmi.

V zadnjem času so pa pri nas spet na delu temne sile, ki poskušajo rovariti proti ljudski oblasti, proti ljudem in proti vsemu, kar je novega. Znana sta dva primera nastopov duhovnikov Vodopivca in Cudermana iz St. Gotarda in Izlaka.

Pred nekaj tedni smo slovensko praznovali praznik »Stajerska v borbi na Ostrožnem«. Tudi preko našega okraja so šle parule, ki so obiskale na svoji poti stare borce in z njimi pokramljale o raznih vprašanjih. Tako smo tudi patrolji VDV brigade priredili povsod prisrčen sprejem. Največ se je trudil za čim teplejši sprejem tajnik OLO Trojane tov. Rudi Prosenec. Pa so padli nanj takni očitki, da je res bolje, da jih na tem mestu ne ponavljamo.

Nekaj podobnega se je zgodilo na Izlakah, kjer župnik ni hotel na željo staršev pokopati ponesrečenega B. z izgovorom, da se umriji ni cerkveno poročil.

In to se je zgodilo, čeprav naše delovno ljudstvo s svojimi voditelji teži za tem da se enkrat za vselej nehajo vse spletke in rovarjenje proti našemu delovnemu ljudstvu. Mi pušča-

mo te ljudi čisto pri miru. V redu lahko opravljajo svoj duhovniški poklic, obrede itd. Cerkev je ločena od države. Zatorej ne pustimo in ne bomo nikoli dopustili, da bi ti ljudje, ki jim je ljudska oblast in delovno ljudstvo vseskozi kamen spotike, žalili čustva naših, drugače mislečih ljudi. Ne dovoljujemo jim, da bi se vmešavali v čisto naše stvari — na primer sprejem patrolje VDV brigade — in delali o njih te ali one pripombe z žaljivo tendenco.

V naši domovini je bilo in je vedno dovolj prostora za ljudi, ki hočejo sodelovati z ljudsko oblastjo in ji pomagati k dokončni izgradnji socializma pri nas. Ni pa mesta med nami za take ljudi, ki rovarijo proti ljudski oblasti, zastopniku našega delovnega človeka in mu žalijo tista svetla čustva, ki so mu jih žalili že nekoč. Povemo jim ponovno, da gre naš razvoj svojo začetno, posneto pot naprej in da določeni, nam sovražni ljudje v tej ali oni obli-

ki, razvoja graditve socializma pri nas ne bodo mogli zavreti ali zadržati. Naj že nehajo s svojim nespametnim, da ne rečemo neumnim početjem, naj bodo vendar bolj moški ne pa otročji.

Vse kaže, da se vedno ni odveč spominjati in opominjati na duhovno nasilje, ki ga je klerofašistična organizacija — reakcija skozi leta počenjala nad slovensko mladino, nad našim delovnim ljudstvom in da je poskušala vzgajati ljudi v sovraštvo in mržnjo do vsega, kar je ljudsko, dobro in napredno. Kaže nadalje, da ni odveč pripomniti, da ima velik del duhovščine na čelu s škofom dr. Rožmanom in okupatorjem največje zasluge pri ustvarjanju bratomornih organizacij, ki so prinesle slovenskemu ljudstvu toliko gorja, njim pa neizbrisno sramoto.

Zdaj se, da so vsi ti ljudje in še dosti drugih pozabili ali pa sploh ne vedo, da so naše socialistične perspektive svetle in jasne. Rusticus

Upravljanje stanovanj po stanovanski skupnosti

O zakonitvi Uredbe o upravljanju stanovanskih hiš je bilo že mnogo razpravljanja in bi teoretično razglabljanje o družbeno-političnem pomenu te uredbe pomenilo zgolj ponavljanje že večini znanih zaključkov, s tem pa tudi preseglo okvir in namen teh vrstic. Zato bi se želeli predvsem omejiti le na ugotovitve najbistvenejših načel s posebnim ozirom na naše razmere in težnje ljudskega odbora pri izvajanju te uredbe na področju mestne občine Zagorje.

S tem da je ljudski odbor po pooblastitih izpremenjene in sedaj uveljavljene Uredbe o upravljanju stanovanskih hiš sprejel še manjkajoče odloke oziroma jih bo v najkrajšem času sprejel ter s tem popolni sistematično sedanega načina upravljanja stanovanskih hiš po stanovanskih skupnostih nastaja potreba, da se objavijo celotni teksti določil, ki se na-

našajo na delo družbenega upravljanja stanovanj po stanovanski skupnosti. Glede na to, da vsi pojmi še niso razčiščeni, kakor tudi še nimamo dokončno prečiščenih tekstov teh določil ter da še vedno manjkajo nekateri predpisi, ki so potrebni za popolno in uspešno funkcioniranje organov družbenega upravljanja stanovanskih hiš — te naloge še ne moremo izpolniti. Vendar hočemo v naslednjem poudariti neke principe, ki jih sodimo za dokončno dognane in ki se jih bomo pri svojem delu natanko držali.

V družbeno upravljanje bomo prevzeli vse stanovanske hiše, ki so še last SLP, in glede na to, kdo je njihov sedanji upravni organ, in tiste stanovanske hiše zasebnikov, ki so bile zgrajene z namenom pridobivanja rente, in vse tiste zasebne, več kot dvostanovanske oz. trostanovanske hiše, ki njih notranja površina presega določeno število površinskih metrov. Pri tem moramo poudariti, da bomo tudi poslovne prostore obravnavali kot stanovanja, kjer bosta njihovo število ter površina odločilna za vključitev neke hiše v stanovansko skupnost.

S hišami, ki bodo vključene v stanovansko skupnost, bodo ravnali ozirom jih upravljali hišni sveti. Ob tem je treba naglasiti, da je ob najpomembnejšem načelu družbenega upravljanja stanovanskih hiš hišni svet tisti organ, ki bo v prvi vrsti in v vsakem pogledu odgovoren za gospodarjenje v hiši in z njo. Preseglji bi namen teh vrstic, ako bi podrobneje razčlenjevali in pojasnjevali vse funkcije in način poslovanja hišnih svetov — to zlasti spričo okolnosti, da bo itak ljudski odbor stopil s celotno materijo pred zboro volivcev v najbližjem času.

Zavedamo se, da zanima vse prebivalce našega mesta spričo obšutne stanovanske stiske in prvi vrsti vprašanje razdeljevanja stanovanj. Sodimo za potrebno, da bi morali to stisko še posebej poudarjati ker je vsem znano, kakšen obseg zavzema naš stanovanski fond in koliko je povpraševalcev za novo in boljša stanovanja. Ne moremo reči, kdaj bo ta stiska ponehala in bo odpravljena, vendar mora vsako priznati, da tako ljudski odbor; mestne občine kot OLO in vsa gospodarska podjetja na področju našega mesta vlagajo velike napore za odpravo ozirom omejitev te stiske, o čemer zgovorno pričajo, novo zgrajeni stanovanski hiški in že začeta nova gradbišča za nove stanovanske zgradbe.

Vprašanje razdeljevanja stanovanj bo najbrž uredila nova republiška uredba, ki bo po bližje določala postopek pri dodeljevanju stanovanj — tako v vseh hišah stanovanskih skupnosti kot v vseh zasebnih stanovanskih zgradbah na osnovi pravice do stanovanja. Pri omejitvah (Nadaljevanje na 5. strani)

Komune v okraju Trbovlje

Formiranje komun, ki bodo osnovne celice v našem socialistično-družbenem organizmu, postaja življenjsko vprašanje socialistične graditve. Nadaljnji razvoj delavskega in družbenega samoupravljanja v zvezi z razvojem proizvajalnih sil terjata komune; zahtevata vsebinsko in oblikovno nov sistem v organizaciji ljudske oblasti in uprave.

Ni naključje, da se je diskusija o komunah prav v trbovljskem okraju v zadnjem času začela živo razvijati v širokem krogu državljanov; in ni spet naključje, da organi oblasti, organizacije, kolektivji itd. s takim zanimanjem razpravljajo o vsebini, vlogi in obliki komun. Vse to je pripisati dejstvu da so osnovni, ekonomsko-družbeni pogoji za formiranje komun v okraju Trbovlje v glavnem dozorili.

Namen tega članka je na	Komuna	Površina kv. km	Število prebiv.	Struktura prebivalstva kmečkega nekmečkega
1. Trbovlje		57,3	16.851	4,2% 95,8%
2. Hrastnik		49,3	9.604	7,5% 92,5%
3. Zagorje		168,0	14.510	23,4% 76,6%
4. Radeče		173,6	8.323	36,6% 63,4%
S k u p a j		448,2	49.288	16,5% 83,5%

Iz gornjih podatkov vidimo, da bo v vseh štirih komunah prevladovalo delavsko (nekmečko) prebivalstvo, zlasti v Trbovlju.

Število oseb, ki se preživljajo z lastnim delom	Struktura v odst.	Število zaposlenih	Struktura v odst.	
1. Trbovlje	8,084	33,1	6,720	48,1
2. Hrastnik	4,600	18,9	3,173	23,7
3. Zagorje	6,977	28,7	3,041	21,8
4. Radeče	4,701	19,3	1,048	7,4
S k u p a j	24.362	100,0	13.982	100,0

Ti podatki kažejo na precejšnjo gospodarsko razvitost, saj se skoraj vsak drugi prebivalec preživlja z lastnim delom vsak četrti prebivalec pa je v delov-

kratko povzeti misli predloze in zaključke doseganje diskusije o komunah.

I. Teritorialna razmejitev in ekonomski pogoji

V zgodovinskem razvoju so se v našem okraju okoli štirih industrijskih centrov že formirali okoliši ki jih lahko štejemo za bodoče komune. To so: 1. Trbovlje z bližnjimi okoliši; 2. občini Hrastnik in Dol pri Hrastniku;

3. občine Zagorje, Senožeti, del Podkuma Milnše, Trojane, Čemšenik in Polšnik;

4. občine Radeče, Loka, del Podkuma in Dole pri Litiji.

Bodoča zveza komun (okraj) pa naj bi vključevala še nekatere predelo, kot so: Sevnica, Krmelj ev. Litija itd.

Te štiri komune bodo močne ekonomsko-politične celote in sposobne za nadaljnji razvoj. Vse štiri komune bodo močne ekonomsko-politične celote in sposobne za nadaljnji razvoj.

Ilah in Hrastniku. Zaradi popolnejše slike navajamo še podatke o delovnem prebivalstvu.

Število oseb, ki se preživljajo z lastnim delom	Struktura v odst.	Število zaposlenih	Struktura v odst.	
1. Trbovlje	8,084	33,1	6,720	48,1
2. Hrastnik	4,600	18,9	3,173	23,7
3. Zagorje	6,977	28,7	3,041	21,8
4. Radeče	4,701	19,3	1,048	7,4
S k u p a j	24.362	100,0	13.982	100,0

Vse navedene podatke je dal na razpolago Urad za statistiko in evidenco OLO Trbovlje.

nem razmerju, kar je mnogo, če upoštevamo, da je v jugoslovenskem merilu zaposlen samo vsak deveti prebivalec.

Taka sestava prebivalstva omogoča, da ustvarimo v okraju sorazmerno visok narodni dohod-

Komuna	Narodni dohodek v tisoč din	Struktura v odst.	ND na enega prebivalca
1. Trbovlje	3.531.655	50,3	210.000
2. Hrastnik	1.521.317	21,7	158.000
3. Zagorje	1.378.915	19,6	95.000
4. Radeče	593.891	8,4	71.500
S l o p a j	7.025.778	100,0	140.000

V vseh komunah, zlasti pa še v trbovljski in hrastniški je narodni dohodek znaten, saj znaša povprečje na enega prebivalca Jugoslavije le 52.000 din; na enega prebivalca Slovenije pa 114.000 din.

S takšnim narodnim dohodkom je kljub prispevku za kritje splošnih družbenih potreb (25% narodnega dohodka) še vedno mogoče uspešno reševati komunalne probleme. To vse bolj spoznava tudi okoliško prebivalstvo sedanjih manjših občin (n. pr. Trojane, kjer živijo okoli 600 prebivalcev). Zaveda se, da so le gospodarsko močne komunalne skupnosti sposobne za življenje in razvoj.

Osnovni pogoji za formiranje in razvoj komun v trbovljskem okraju so naslednji:

1. Gospodarska razvitost, katere jedro je v industriji in rudarstvu in v zvezi s tem nekmečka struktura prebivalstva ki ustvarja relativno visok narodni dohodek;

2. močno razvito delavsko samoupravljanje in socialistična zavest (v okraju je 21 delavskih svetov s 546 člani in 57 upravnih odborov z 256 člani; v delavskem samoupravljanju direktno sodeluje torej vsak 16 delavec);

3. obstoj industrijskih centrov: (Nadaljevanje na 5. strani)

dek. Po statističnih podatkih za leto 1953 je bil v socialističnem sektorju ustvarjen narodni dohodek v naslednji vrednosti (brez železnice, pošte in gradbenih podjetij s sedežem izven okraja).

Komuna	Narodni dohodek v tisoč din	Struktura v odst.	ND na enega prebivalca
1. Trbovlje	3.531.655	50,3	210.000
2. Hrastnik	1.521.317	21,7	158.000
3. Zagorje	1.378.915	19,6	95.000
4. Radeče	593.891	8,4	71.500
S l o p a j	7.025.778	100,0	140.000

Trbovlje, Hrastnik, Zagorje, Radeče, ki so gospodarska, kulturna, politična, zdravstvena, prometna itd. središča svojega okoliša.

Ti osnovni pogoji so v našem okraju izpolnjeni, zato razprava o komunah ni prenapeljena.

Vsebina in oblika dela

Prav glede vprašanja vsebine dela komun nekateri nimajo prečiščenih pojmov. Sodijo namreč, da gre za navadno reorganizacijo upravnega poslovanja in za novo upravno-teritorialno razdelitev. To stališče je skrajno pogrešno.

Formiranje komun je nova etapa v razvoju socialistične demokracije, ki naj omogoči, da bo prebivalstvo samo in neposredno odločalo o vseh važnejših problemih svojega področja. Brez dvoma bo s tem okrepljena samoiniciativnost, okreplje pa se bo tudi prizadevanje za razvoj proizvajalnih sil in za večjo delovno storilnost.

Seveda še ni mogoče videti vnaprej vseh pozitivnih posledic; iz prakse delavskega samoupravljanja pa izhaja, da bodo te posledice brez dvoma vplivale in pospešile socialistični razvoj.

3. obstoj industrijskih centrov: (Nadaljevanje na 5. strani)

Milan Vidic:

Zagorski rudarji-pevci na obisku pri izseljencih v Severni Franciji

Ko sem se skupaj z moškim in mešanim pevskim zborom topliške »Svobode« povrnil s pevske turneje po Franciji, sem sklenil opisati naše potovanje, vtise in zanimivosti iz življenja v Franciji. Bralce »Zasavskega vestnika« bo to opisovanje gotovo zanimalo, saj je doberšen del našega življa v Franciji doma ravno iz naših lepih zasavskih krajev.

Pravzaprav se morata pevska zbor »Svobode« iz Toplice pri Zagorju najprej zahvaliti vsem tistim, ki so zamislili o obisku naših rojakov v Franciji podprli in dobrohotno naklonili dobru delu sredstev za to res dolgo pričakovano potovanje. Ne bom rekel preveč, če pomenim, da so naša ljudska oblast in vse množične organizacije kakor tudi vse gospodarske organizacije pokazale široko razumevanje ter s to naklonjenostjo še enkrat dokazale, da podpirajo prizadevanja naših kulturnih ustanov.

Na predvečer našega velikega potovanja dne 7. septembra je v prostorih topliške »Svobode« vladalo živahno razpoloženje. Oba pevska zbor (70 oseb po številu) sta se zadnjikrat zbrala, da skupaj z vodstvom še enkrat prereseta vse podrobnosti potovanja. Pozno v noč je nato malce kasneje zadonela slovenska pesem, poslednjič v domačem kraju pred odhodom.

Drugo jutro so Zagorjani imeli priložnost videti odhod pevcev proti železniški postaji. Ze kar na postaji so jeli krožiti veseli dovtipi in veselje nad tako dolgim potovanjem v neznan kraj, o katerih so nekateri le slišali oziroma le malo vedeli. Tam izza zasavskega ovinka, kjer se naša Sava kot v posmeh strmim hribom burno zaganja v njihove skale, se je prikazal sivkasto bel dim, nato lokomotiva in končno ves vlak. Minuto pozneje so zaškrpale zavore. Vstopili smo v pripravljene vagon in že je vlak veselo nadaljeval pot proti slovenski prestolnici. Seveda so že takoj v vlaklu prikipele iz gri vesele pesmi, ki se niso polegale vso pot proti Franciji. V Ljubljani smo čakali poldrugo uro in nato presedli v pospešeni potniški vlak proti Jesenicam, ki se temkaj spremeni v »Austria-Express«.

Naši ljudje so čestokrat slišali o naših carinskih organih, ki na naših državnih mejah pregledujejo potne liste, potrebne za potovanje v tujino. Prav tako smo čuli o organih, ki skrbijo, da našo domovino ne oškodujejo razni ljudje, ki prihajajo in odhajajo iz naše države, saj je znano, da so bili med temi potniki ljudje, ki so prinašali s seboj milijonske vrednosti, ki so jih hoteli razpečati v naši državi in s tem škodovati našemu gospodarstvu. No — pri naših potnikih teh pomislekov ni bilo. Takoj ko se je vlak na Jesenicah ustavil, so vstopili ti organi. Z vlnudnostjo, ki je prirojena, lahko bi dejal, le našim ljudem, so zahtevali skupne potne liste in jih po kratkem pregledu vrnili. Želeli so nam srečno pot in vesele snidenje z našimi rojaki.

Kratek pisk — in že nadaljujemo pot proti avstrijski meji. Res ni bilo daleč do meje. Zavezili smo proti sedem kilometrov dolgemu predoru Zadnjičkrat smo s pogledom objeli naše hribe, ki so sijali v opoldanskem soncu, majhne hišice v daljavi in srebrno reko. Toda še vedno smo v Jugoslaviji. Šele na sredini predora teče naša meja z našo sosedo Avstrijo.

Končno smo v Avstriji. Onkraj predora ni nič drugače. Pač nekako nehoti imamo občutek, da je vse drugače, da ljudje, ki smo jih srečavali po poljih, niso naši. Nekaj praznina je bila v nas, ki jo doma na svojem nikoli ne občutimo. Ta praznina, dejal bi nekak žgobj občutek, nas je spremljal celo pot. — Kmalu zavozimo v prvo obmejno postajo Avstrije, v Rosenbach oziroma Področje. Seveda smo takoj pokazali, da smo Jugoslovani. Ljudje na postaji so nas radovedno ogledovali in strme poslušali slovensko pesem. Nismo se dali motiti. Pelj smo dalje — rekeli bi, da smo prinesli s seboj dih po naši zemlji ki smo jo pravkar zapustili. Toda vseeno se nam dozdeva, da so ti ljudje, ki smo jih srečavali nekako naši. V mislih sem zagledal pred seboj

Svoji med svojimi

Gospodstvo polje in s trnjem ovenčan kamnit prestol, simbol naše Koroške. Spomnil sem se neke slike v našem razredu osnovne šole. Vso sem jo imel pred seboj. Tisoči ljudi — pravi slovenski obrabi — strmi v ta naš prestol, kamor se je usedel pravkar ustoličeni slovenski vojvoda. In kot da bi pred menoj ta množica kmečkega rodu oživela, jo vidim. Kako s pogledi objema to sveto zemljo, za katero se je morala bojevati. In nato se vrste slike z neznanostjo naglico. Vmes so desetletja, stoletja. Ustavijo se pred borimi desetimi leti. Še enkrat se je dvignila naša Koroška, da bi

dobrih železniških prog in je domala vse glavne proge elektrificirala že prej — te, po katerih se vozimo mi, pa je elektrificirala po tej vojni.

In še nekaj me preseneča. Vsaka, tudi najmanjša postaja ima množico tirov, ki so zelo dolgi. Te pri nas močno pogrešamo. Čestokrat nastajajo na naših progah zamude vlakov zgolj zato, ker nam primanjkuje določeno število tirov po postajah.

Po kratkem postanku v Millstattu nadaljujemo pot proti Villachu — Beljaku. Že od daleč se nam prikazuje silhueta tega drugega največjega mesta

V naš kupé je vstopil tujec, ki se je kaj kmalu zapletel z nami v pogovor. Izkazalo se je, da ni tujec, pač pa naš dober znanec. Kaj kmalu so ga nekateri naši ljudje, med njimi tudi predsednik društva, spoznali. Bil je Franc Jevšnik. Ta tovariš se je boril po naših slovenskih gozdovih skupno z nami za svobodo slovenskega ljudstva. Se celo na Sveti gorji nad Litijo sta se z Jevšnikom srečala.

Seveda je bilo snidenje pristrčno. Ni kar tako, srečati v drugi državi človeka, ki pozna naše kraje, ki se je skupno z našimi partizani boril za svobodo. Seveda vpraševanja ni ne konca ne kraja. Kakor on, tako

Pevska zbor topliške »Svobode« sta pred spomenikom žrtvam prve in druge svetovne vojne v Lensu zapela Marseljezo in Pahorjevo žalostinko.

skupaj z nami doživela svobodo. S pogledom iščem kraje, o katerih sem bral o silnih borbah, o težavah naših partizanov. In zdi se mi, da jih vidim. In nato slika izgine. Pred mano je ista Koroška, isti kraji, isti ljudje, pa vendar... Veselim se misli, da naš ljudje, akoravno žive na tujem, le uživajo tiste svobode, ki jim gredo.

Na obeh straneh posebnega voza, ki nam ga je dala naša ljubljanska železniška direkcija, se stezajo skozi okna glave naših pevcev Tu ni nevarnosti, da bi v oči padla iskra iz lokomotive. Parno lokomotivo je zamenjala električna. In to se pozna vso pot. Vlak voziyo tod z veliko brzino. Medtem ko voziyo vlaki po naših progah s povprečno hitrostjo 50 do 70 km, drve tod z 80 kilometri na uro. Avstrija se je zavedala važnosti

Koroške. Železniška postaja z neštetiimi peroni nam razodeva, da je tu precej veliko železniško vozilce. In res. Stali smo več kot pol ure. Naš voz so priklopili drugemu ekspresu.

Od tu dalje je vožnja še slikovitejša. Daleč za nami se vrste avstrijske Alpe in gore, ki niso nič manj lepe od naših Julijskih in Kamniških Alp. Še nekaj priteza naše zanimanje. Vsaka ped zemlje, vsaka najmanjša njivica kaže, da jo je čedelala skrbna roka. Kot za čudo so sadna drevesa polna sadja. Kaže da so imeli v Avstriji mnogo lepše vreme, kar je omogočilo in pripomoglo k zorenju sadja.

NENAVADNO SREČANJE

Nekje na neki večji postaji smo doživeli srečanje, ki se nam je globoko vtisnilo v spomin.

tudi mi: vsi smo hoteli vedeti, kaj in kje dela, on spet, kam potujemo mi. Žal nas je kmalu zapustil. Veselo in pristrčno je bilo slovo s Slovincem-Korošcem.

Avstrija ni bila porušena. To je opazil sleherni izmed nas. Videti je, kot da ti kraji niso vedeli za vojno. Saj je res: ti kraji v drugi svetovni vojni niso bili porušeni. Res je sicer, da je tukajšnje prebivalstvo doživljalo strahote vojne, toda tako kot smo jih doživljali mi, jih tukaj niso. Še nekaj preseneča. Vso pot vidimo razne tovarniške objekte, visoke dimnike gladko pobeljene stavbe z napisi firm in družb. Vidj se, da ime Avstrija zelo razvito industrijo, s katero se je zadnje čase zelo uveljavila.

(Dalje prihodnjič)

Štirinajst dni med nemškimi rudarji

Centralni odbor sindikata rudarjev Jugoslavije in Centralni odbor sindikata rudarjev Nemčije sta izmenjala po sklenjenem dogovoru skupini po 100 rudarjev iz naše države in Nemčije, da z medsebojnim obiskom utrdijo sindikalne odnose med obema organizacijama, prav tako so seveda naši kot nemški rudarji zainteresirani na tem, da pridobe ob takih obiskih čim več izkušenj v organizaciji dela, v tehniki in še ostalem, kjer je seveda tudi koristna izmenjava misli in idej.

Vsakega našega človeka, vsakega naprednega Jugoslovana zanima, na kakšno pot je stopila danes tista država, katere režim je bil pred nekaj leti strah in trepet celemu svetu, ki nam je prizadejal rane, ki se ne bodo zacelile še celo pokolenje. S tega vidika še posebno zanima vsakega miroljubnega človeka, ali bo pot, ki so si jo zastavile nemške politične in sindikalne organizacije, vodila k trajnemu miru, vsestranskemu prijateljskemu sožitju in sodelovanju in končno k socialistični preobrazbi Evrope in sveta. Da bi na vsa ta vprašanja dobili odgovor, smo imeli diskusije z rudarji v jami in rudarskimi delavci, ki delajo zunaj, imeli nadalje širši razgovor pri bavarskem ministru dela, razgovor s predsednikom Mednarodne federacije rudarskih sindikatov tov. Imigom in še drugimi političnimi, gospodarskimi in sindikalnimi funkcionarji.

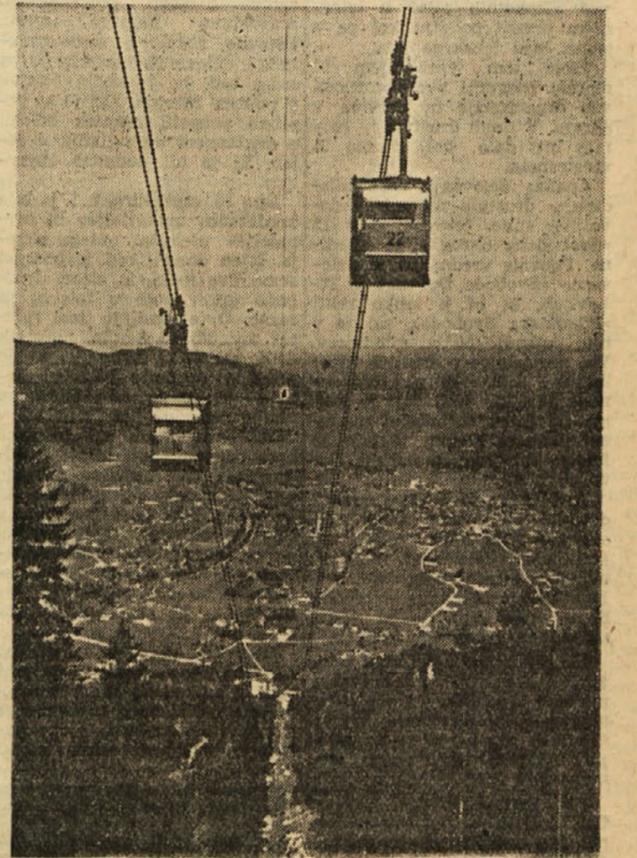
Bavarska je ena izmed republik Zahodne Nemčije, ki jo prištevajo med razvite kmetijske dežele. Po njenih prirodnih lepotah bi jo lahko primerjali z našo Gorenjsko ali pa tudi Savinjsko dolino, samo da naletiš v Bavarski na vsakih par kilometrov na lepa jezera, ki bogatijo in krasi planinsko panoramo Bavarske. Planinsko v toliko, ker leže skoro vsa ta jezera v višini tisoč metrov. Jezera obdajajo visoki hribi, gosto porasli z borovci in jelkami.

Najlepša letovišča so ob jezerih Schliersee Chiemsee in Walchensee. Ob teh jezerih je največji turistični promet. Izletnike ne privabljajo semkaj samo jezera, marveč tudi: lepi planinski predeli in gorske postojanke, na katere se lahko povzpnemo

z avtom ali motorjem. Ostali čas pa preživi v naravi. Gostilna mu služi le o toliko, da si s čašo piva pogasi žejo. Ne pride mu na misel, da bi pil vino, ker je to zanj predrago.

Tudi naša skupina je napravila nedeljski sprehod od Hauschama do Schlierseea kakšne tri kilometre dolgo pot. Na tej poti zgubiš živce od samega trobljenja avtomobilov in ostalih motornih vozil. Marsikdo bi na hitro dejal, kolikšna je pač blaginja v Nemčiji, ker skoro nihče ne hodj peš. Če pa pogledaš in se pozanimas bolj natančno, opaziš, da so vsi ti avtomobili lastnina privatnih kapitalistov ali pa njihovih višjih uslužbencev raznih trgovcev, prekupevalcev in večjih bogatih kmetov, ki žive udobno življenje zaradi ugodne konjunkturo kmetijskih pridelkov na trgu. Delavec-specialist, ki ima dobro službo v kakšnem podjetju, se zadovolji z motornim kolesom, ki pa ga je kupil na plačilo v obrokih. Na njegovi plačji v podjetju vise amandmaji raznih trgovcev in prekupevalcev — saj je prekupevanje najbolj pogost pojav v kapitalističnih družbah. Kdor je podjeten in brez vesti, ta uspeva, ostali so pa obsojeni največkrat na propadanje, na življenje in životarjenje proletarcev in kapitalističnem družabnem redu. Tak je neizprosno zakon v Nemčiji, zakon liberalnega družbenega reda. Vsakih deset dni, ko delajo delavcem v podjetjih plače, gospodinja nima miru: ta dan navajajo v delavčevu stanovanju najrazličnejši trgovci z vsakovrstnimi prehranbenimi artikli, istega dne pa prihajajo v njegovo stanovanje upniki, ki hočejo denar za svoje na kredit ali pa na obroke prodano blago.

Po razsulu v drugi svetovni vojni se je Zahodna Nemčija znašla v kupu razvalin, razdeljena in rezkosana na štiri okupacijske cone. Bila pa je navzlic temu v industrijskem pogledu tako močna država, da si je po zaključku vojne neverjetno hitro zacelila najhujše rane. Razdejanje dežele v vojni je sledila v Nemčiji demontaža njene vojne industrije, istočasno pa so zmagovalci demontirali v premagani državi še druge gospodarske objekte ter zaplenili tamkaj vse že zgotovljene načrte bodoče nemške industrije.

Vzpenjača na (1723 m) Rostoch — Egera

z modernimi žičnicami. Saj porabi turist samo deset minut časa, pa je že na 2000 metrov visokem gorskem orjaku. To so letovišča kjer ima človek vse možnosti da si čim več ogleda in se naučije planinskega sveta in njegove lepote — prevrval pa bi se seveda tisti, ki bi tu iskal miru in počitka. Samo v letoviščarskem kraju Hauschamu prenoči v poletnih mesecih nad dva milijona letoviščarjev, ki vsi prispejo semkaj z avtobusi ali pa z osebnimi limuzinami: saj vozi drevno okrog teh jezer več tisoč motornih vozil. Ob nedeljah ni v teh krajih nič manjši avtomobilski promet kot v Münchenu. Mesta, ki so določena srmo za sprehode in kamor ni dovoljen dostop motornim in drugim vozilom, so natrpana z izletniki. Nemškega izletnika ne dčbiš v gostilni ali kavarni ker sta zanj predragi. Privočiš si potovanje

Marsikdo je mislil, da si Nemčija najmanj petdeset let ne bo opomogla na noge. Danes, devet let po vojni, pa je Nemčija izvemši skandinavske države, edina dežela v Evropi, ki ima že aktivno plačilno bilanco in milijardne rezerve za investicije v tujih državah, zlasti na Vzhodu. Marshallovo plansko finančno pomoč je Zahona Nemčija pravilno izkoristila in z njo dvignila svoj industrijski potencial. To omenjam zaradi tega, ker sta od poraženih držav od te pomoči relativno največ dobili: Nemčija in Italija. Nemčija je z njo dvignila svoje industrijsko moč, Italija pa jo je pospravila za razna politična podkupovanja — potrošilo jo je največ desno krilo demokratske stranke, da se obrzri na oblasti. Zato tudi niso prav nič čudne gospodarske in z nými politične krize.

(Dalje prihodnjič)

Kulturne dejavnosti ni mogel zatreti niti okupator

(Nadaljevanje in konec) Ob tej priložnosti sem vrvil slišal guslarja in njegovo petje. Na sročjo je živel Bineli precej časa v Beogradu, tako da z nepvi nismo prišli v zadrego.

Nato pa je prišla 9. novembra žalostna novica, da nas mora Vera zapustiti in oditi na Dolenjsko. To smo sicer nekaj časa že slutili, ker smo vedeli, da je bil Primož — dr. Aleš Bebler že nekaj časa na Dolenjskem vendar nas je novica nemlo zadela. Za poslovilni večer si je želela, da bi izvajali Kajuhov večer. Res smo ga desetega novembra izvedli takega, kakor si ga je Vera želela. Sama je poleg Pelka in govornega zbora podajala solo recitacije to pa tako, kot nihče več za njo. V spomin na ta večer nas je Petete vse skupaj fotografiral.

Drugega dne smo v četrti formaciji poslednjič korakali pod Verino komando v Bočno Tam je Vera oficijalno — prav po vojaško — predala četo svojemu nasledniku Pelku. Slovo smo nekoliko zalili s sadjevem hkrati pa točili solze ginjenosti — ta manj, drugi bolj. Smešno je bilo videti vrsto jokajočih, v angleško uniformo običenih vojakov. Zlasti nisem smel pogledati tov. Goljufa-Gardija, ker bi mi bil gotovo ušel smeh, s tem pa bi pokvaril razpoloženje. Tudi Vera je jokala, vsakemu posebej je segla v roko — Gardija, najstarejšega med nami, pa je potepnjala po licu.

Hudo ji je bilo, ko je odrinila proti Menini planini. Ves čas

se je ozirala nazaj in dirigirala »Himno XIV. divizije«, ki smo ji jo zapeli v slovo.

Isti dan, ko je Vera odšla, je prišel z Dolenjskega nov član orkestra, Edi Jamšek. Edi je imel kot mizar takoj dovolj dela. Poleg raznih nučnih popravil je postal tudi odrski mojster na našem odru.

Dne 12. novembra je bila proslava Rdečega križa, na kateri je govorila tudi Štandrova Mica. Ko smo prišli domov, so nas že na cesti čakali novi poslušalci: bataljon Kokrškega odreda z Gorenjske. V Savinjsko dolino so prišli po orožje in municijo, pa so zaželeli, da jim zapojemo in zaigramo. To smo seveda z veseljem storili.

13. novembra je bila zvečer komemoracija za smrtno ponesrečenim komandantom tovaršem Stanetom Rozmanom. Zalne slovesnosti sta se udeležili tudi ruski in angleška delegacija.

Naslednje dni so pričeli iz vseh krajev Štajerske in Koroške prihajati propagandisti na skupno zborovanje, mi pa smo se pripravljali na oficijalni nastop s Kajuhovim večerom. Zborovanje je bilo 20. novembra. Odprli smo ga seveda mi. Tudi v odmorih smo igrali, ob zaključku pa izvedli Kajuhov večer, ki je odlično uspel. Recitacije, ki jih je prej imela Vera, so prevzel Marička Tretjak, Pelko in Odlazek.

Dne 22. novembra smo prisostvovali javni sodbi nemškega moziškega župana. Spominjam

se še, kako je naduto zatrjeval, da bo zanj padlo 50 naših ljudi. Kje in kdaj je bil ustreljen, ne vem.

Drugi dan je prišlo povelje da moramo takoj poslati na Koroško štiri pevce, ki naj bi bili ustanovitelji partizanskega kulturnega življenja na Koroškem. Rado je v ta namen odredil Jurjičiča, Rodiča, Griča in Bačnika. Odsli so še isti dan. Naslednji teden so šušljali po Gornjem gradu razne vznemirljive vesti. Govorili so, da se Nemci pripravljajo od vseh strani za napad na naše ozemlje. Dne 2. decembra smo priredili v Gornjem gradu še mlitlog za SKOJ, 5. decembra pa smo imeli zadnji nastop v Novi Štifi.

Sedmega decembra je bila godba poklicana iz Ljubnega, potem pa je prišla ura, ki smo se vsj balli. Ura slovesal Vse, kar je bilo kaj vrednega in je bilo težko nositi, smo poskrili v grobnico katedrale. Pelko, pa je moral porazdeliti ljudi. Bojne je odredil za bolnišnico, nmanj okorne je poslal na kmete — tisti, ki so bili sposobni za puško so bili dodeljeni KZO, Rado, Robi, Oto in jaz pa posebnemu bataljonu cone.

8. decembra natanko o polnoči, so posamezne ekipe odrinile na vse strani. Kulturno-prosvetna ekipa je bila za vselej razformirana in s tem je bilo konec ekipe, ki ji je Vera prekovala da bo vršila novo kulturno delo v novi Jugoslaviji. Jože Skrinar

Važno je delo in uspeh Nekaj misli o možnosti napredka v gospodarskem življenju čemšeniškega kraja

S plenuma okrajnega komiteja LMS Trbovlje

29. septembra t. l. je zasedal v Partijskem domu v Trbovljah plenum okrajnega komiteja Ljudske mladine Slovenije za okraj Trbovlje. Plenum je imel predvsem nalogo analizirati politično situacijo med mladino okraja Trbovlje, dati poudarka proslavam ob 35. obletnici SKOJ ter pripraviti v organizacijskem in političnem smislu volitve v osnovne organizacije, mestna vodstva in določitev števil delegatov za okrajno konferenco. Konferenci je prisostvoval tudi predsednik CK LMS tov. Tine Remškar.

V analizi o političnem položaju med mladino, ki jo je vodil predsednik OK LMS tov. Lado Levce, je ugotovljeno, da je mladina okraja Trbovlje pokazala v vsakem pogledu visoko politično in patriotsko zavest. V mobilizaciji mladine za proslavo na Ostrožnem je bilo zabeležiti udeležbo preko 50% vse mladine okraja Trbovlje. Hrvatsko-slovenskega festivala v Kopru se je udeležilo poleg Mladinske godbe iz Trbovlj in mladinskega pevskega zbora iz Zagorja tudi preko 950 mladine — okrajnega mladinskega zleta na Kalu pa preko 2000 mladine z revijo dejavnosti mladine na prosvetnem, fizikalnem in tehničnem področju.

Ugotovljeno je, da so bila mladinska vodstva v naših mestih in v osnovnih organizacijah pri izvajanju nalog večkrat preveč formalistična. Posamezni politični problemi so šli mimo njih, ali pa so jih obravnavali šele potem, ko sta jih že rešila Zveza komunistov ali pa SZDL.

Tov. Levce je opozoril, da je treba posvetiti več pozornosti posvetovanjem z mladino v podjetjih. Resnica je, da se mladina in mladi člani delavskih svetov zelo malo zanimajo za samoupravljanje v podjetjih. Delovna disciplina mladine je večja kot pa pri starejših delavcih. Plenum je bil obveščen o velikem številu nesreč v podjetjih, katerih je bilo do 18. septembra 1954 skupno 2405, od tega 839 mladincev, od njih največ v starosti do 24 let.

Referent se je ustavljal pri vprašanju pijačevanja v naših revirjih. Statistični podatki kažejo, da se je popilo veliko več alkoholičnih pijač v letošnjem prvem polletju kot pa v istem času lanskega leta. Vsem tem vprašanjem bi morale posvetiti več pozornosti vse organizacije in društva v okraju. V naših društvih bi morale biti delo bolj pisano in vsestransko.

Analiza delovanja naše mladine v društvih ne daje zadovoljive slike, čeravno je v 12 »Svobodah« okrog 40% mladine. Pohvale vredno pa je delovanje »Svobode Dobrna« v Trbovljah, ki bi ji lahko rekli »Mladinska Svoboda«, saj je v njej skoraj 80% mladincev. Vse premo je v društvi ideološkega dela, več pa strokovnega dela. Na naši vasi je premalo tečajev za moško mladino, medtem ko jih je bilo za žensko mladino še nekako dovolj.

Tov. Levce je nadalje govoril o tujih vplivih med mladino in o borbi proti njim. Veliko več političnega dela med mladino, uvajanje raznih oblik dela, prilagojene posameznim terenom, bo mladino odrgalo od tujih, socializmu sovražnih vplivov.

Glede komun je referent opozoril na potrebo vključevanja mladine v razprave glede ustanavljanja in razvijanja komun v našem okraju, in to po sklepu zadnjega razširjenega plenuma OK ZKS Trbovlje.

Tov. Tone Kukovica, sekretar OK LMS Trbovlje, je v svojem poročilu opozoril na priprave za čim slovesnejšo proslavo 35. obletnice SKOJ. Zamisljene so štiri akademije, in sicer po vseh štirih centrih v okraju. Razen tega bodo v vseh osnovnih organizacijah slavnostni sestanki, na katerih bodo stari Skojevci, partijski in drugi voditelji govorili o SKOJ. Mladina naj ob tej priložnosti obišče grobove vseh padlih Skojevcev in ostalih borcev NOV, obišče naj nadalje vse spominjske plošče, ki govorijo o delovanju te mladinske organizacije v našem okraju (Dobovec Trbovlje, Okroglica, Kal itd.).

V zvezi z volitvami v osnovne organizacije je sekretar opozoril, da mora mladina izvesti volitve v teku meseca oktobra — mestne konference pa, ki naj bi jih pripravili že v območnih bodočih komun, pa naj bi bile v prvi polovici meseca novembra. Na ta način bi lahko bila okrajna konferenca na katero bo prišlo 120 mladinskih delegatov, v prvi polovici meseca decembra.

Ker v našem okraju nismo razpustili organizacij na šolah, jih ne bo treba na novo ustanovljati kot v drugih okrajih. Potrebno pa je, da na šolah takoj izvolijo nova vodstva, formirani pa je organizacije na vajejskih šolah v Trbovljah in Zagorju. Tukaj je sekretar posebno opozoril na pomen izbiro pravih vodstev. To vodstvo naj bi sestavljali mladinci zadnjih dveh letnikov. Mestna vodstva so dolžna, da v mnogo večji meri skrbijo za delo organizacij na šolah. Predvsem so dolžna reševati vsa vprašanja vajejske mladine in mladine v industrijskih šolah.

Sekretar je prav tako opozoril na potrebo ustanovitve mladinske organizacije na Kleku, kjer živi preko 40 mladincev in mladink. Na Dolu pri Hrastniku je treba oživiti organizacijo, isto tako tudi v Jagnjencih. Posebno skrb pa je posvetiti sprejemu v organizacijo. V okraju je po sedanjih nepopolnih statističnih podatkih v mladinski organizaciji le 50% naše mladine, kar je za trboveljski okraj zelo malo. Na šolah so za vse nove člane potrebna predavanja o ciljih mladinske organizacije, o liku mladincev, o dolžnostih mladine itd.

V diskusiji je poleg članov plenuma diskutiral tudi predsednik CK LMS tov. Tine Remškar. Ta je nakazal nekatere forme dela med mladino in o nekaterih pomanjkljivostih v delu z mladino. Med drugim je ugotovil, da se je s prenosom organizacij na teren občutno izboljšal sistem dela, dosegli smo nadalje s tem zblizanje mladine raznih slojev. Govornik je prav tako ugotovil, da smo na področju preskrbe razvedrila in zabave mladine dosegli velik

Šolniki so razpravljali o družbenem uveljavljanju v šolstvu

Družbeno upravljanje v organih naše oblasti se vedno bolj uveljavlja. Na vrsto je prišlo tudi šolstvo, kjer bi ga morali zaradi njegove pomembnosti prazprav najprej uvesti. Ustavno načelo o samoupravljanju delovnega ljudstva je pa sedaj tudi na področju šolstva v polnem razvoju, kar je še posebno pospešil osnutek odloka o družbenem upravljanju v šolah, ki je bil nedavno objavljen.

Dne 30. septembra t. l. je bila konferenca upraviteljev in ravnateljev vseh šol našega okraja. Njen dnevni red je obsegal samo dve točki, in sicer: družbeno upravljanje v šolstvu in razno. O tej temi je imel referat tov. Mirko Skalin, načelnik SPK pri OLO Trbovlje, ki je posebno poudaril politični pomen te nove demokratične oblike sodelovanja množic v upravljanju naših šol, kjer ne bodo samo učitelji in starši odgovorni za pravilno vzgojo otrok, ampak vse ljudstvo, ki bo po svojih predstavnikih v šolskem odboru. Temu organu pa bo učitelj neposredno odgovoren za svoje vzgojno in obrazovalno delo v šoli, pri čemer mu bo ta tudi čvrsta opora.

Razprava, ki se je razvila po referatu, je pokazala, da naš vodilni učiteljski kader pravilno razume pomen družbenega upravljanja šol in da je prepričan, da mu bodo šolski odbori

uspeh, vendar je to spričo nalog, ki jih ima mladinska organizacija na terenu, premalo. Mladinske organizacije uživajo tudi premalo pomoči ZK, sindikatov in SZDL. Sindikati ne pojasnjujejo mladini vloge mladega proletariata na današnji stopnji našega družbenega razvoja.

Tov. Remškar je poudaril, da je treba glede teh in še drugih vprašanj vzeti potreben pravi kriterij in dati organizaciji čvrstino. Vse premo je med mladino ponosa o pripadnosti mladinski organizaciji. Med mladino moramo prav tako gojiti in pospeševati politično življenje in delo. Zato je treba iskati razne oblike dela, ki jih je treba seveda prilagoditi potrebam in razmeram kraja. Tukaj ne smemo delati šablonsko. Nadaljevati in izkoristiti moramo že dobro začete oblike. V podjetjih je treba bolj poudarjati, kako izboljšati proizvodnjo. Glede delavske mladine je tov. Remškar mnenja, naj bi imeli z njo več stestankov, in to v obliki klubov med vajejsko mladino ali klubov delavske mladine. Oblika ni važna. Važno je delo in uspeh. Mladinska vodstva morajo mnogo študirati, če bodo hotela biti kos nalogam, ki jih ima mladinska organizacija danes. S predsedniki in sekretarji osnovnih organizacij je potreben večji kontakt. Z njimi moramo organizirati sestanke in obdelati posamezne probleme, ki zanimajo mladino, ali pa vprašanja, ki so aktualna. V vodstvih je treba zaostri tudi odnos do dela in odgovornost za izvršitev nalog.

Po poročilih vseh govornikov in po diskusiji je plenum sprejel ustrezne sklepe za izboljšanje političnega dela med mladino in za organizacijsko ureditev mestnih vodstev in osnovnih organizacij LMS. A. K.

dobra opora pri delu. Ot te priložnosti so zbrani šolniki ugotovili, da je v okraju še precej šol, kjer se niso postavili šolski odbori in da ponekod to tudi ni bilo lahko rešljivo vprašanje. Nekatere organizacije, ki so imele naloge, da izberejo svoje zastopnike za sestavo šolskega odbora, niso pazile na to, da morajo poslati v ta odbor take ljudi, ki se zanimajo za šolska in vzgojna vprašanja, ampak so izbrali take, ki sploh nimajo ali pa imajo le malo funkcij v političnih in drugih družbenih organizacijah. To je seveda velika pogrška, ki očitno kaže, da članj prizadetih organizacij niso bili v zadostni meri poučeni o nateh družbenega upravljanja v šolstvu in o konkretnem namenu, ki ga je treba doseči, t. j. da naš mladi rod dobro pripravimo za življenje in delo v socialistični skupnosti.

Naj navedemo le nekaj glavnih nalog, ki jih bodo šolski odbori morali reševati. V osnutku o družbenem upravljanju šol je predvsem poudarjeno, da je skrb šolskega odbora, da dosledno uresničujemo izobrazbeni in vzgojni smoter, ki ga šola nalaga socialistična družba. Reševati bo moral tudi socialno-zdravstvena vprašanja in skrbeti, da se bo na šoli v čim večji meri razvijalo kulturno življenje. Pomagati bo moral zlasti partizanskim sirotam,

Ko se samoupravljanje v našem gospodarstvu vedno bolj uveljavlja in prehaja na čedalje širše ljudske množice, bo pravilno, če tudi prebivalstvo Čemšenika razmisli, ali je dovolj storilo, da hiti sporedno s hitrim tempom razvoja našega gospodarskega napredka. Dolga in trda je bila borba naših najboljših ljudi in z njimi vsega naprednega ljudstva, da smo v odnosih do upravljanja proizvodnih sredstev danes pri nas že tako daleč kot v nobeni drugi državi v svetu. Vse dosedanje delo v našem kraju pa kaže, da se Čemšeničani vsega navedenega premo zavedajo. Dopusčajo, da je vsako javno delo pri nas prazprav odvisno le od posameznikov, od njihove osebnosti. Tako določeni posamezniki odločajo o vseh vprašanjih krajevnega gospodarskega in kulturnega življenja (če o slednjem sploh lahko govorimo). Delajo, kakor sami hočejo, saj jih širša množica naprednih ljudi sploh ne kontrolira.

Oglejmo si gospodarsko življenje v Čemšeniku nekoliko pobliže. Kraj, pod Čemšeniško planino so izrazito gorsko, kmečko področje. V glavnem je pri nas težka ilovnata in lapornata zemlja, ki preživlja svoje pridelne obdelovalce le s težavo. Mnogi naših ljudi so s morali poiskati kruh in zaslužek drugod. Največ jih je našlo delo v zagorskem rudniku. Nič ni čudnega, če se je velik del naših ljudi za stalno poslovil od hribovske zemlje. S temi ljudmi pa je odtelk iz naših gorskih krajev krvni davek v domačo industrijo, ki rodnemu kraju ni prinašal in ne prinaša nobenih neposrednih koristi.

V današnji družbeni ureditvi v novi državi opazimo velik preobrat. V razmeroma malo letih smo dosegli v naši državi številne tehnične pridobitve, o katerih naše delovno ljudstvo v časih vladanja buržoazije ni

smelo niti sanjati, kaj šele uživati njihove sadove. Poglejmo kratek razvojni čas po vojni in dolgo razvojno dobo našega gospodarstva pod nekdanjo vladavino. Koliko merjenja cest je bilo nekoč po naših krajih, koliko drugih načrtov je bilo, kar je prineslo tedaj raznim inženirjem težke tisočake, vse pa je ostalo samo na papirju, tako da ljudje niso imeli od vseh teh načrtov nič.

Danes v kmečkih krajih ni več slišati pokanja cepcev tega izrazitega primitivnega kmečkega orodja. Naš kmet se danes lahko ponaša z raznimi kmetijskimi stroji, ki nadomestujejo delovno silo. Za vse to se lahko zahvalimo naši mladi industriji, ki nam daje sedaj iz dneva v dan vedno večje število novih proizvodov.

Če govorimo o našem kraju, tedaj je žaga na parni pogon naše edino industrijsko podjetje. Za obično ne pomeni mnogo, saj zaposluje vsega le šest delavcev. Toda tudi v tem edinem našem podjetju bi vendar lahko že marsikaj napravili. Vsi odpadki lesa, ki jih je precej, grede navadno v ogenj. Prav lahko bi jih porabili bolj koristno. Lahko bi izdelovali iz njih razne zaboje za sadje, ročaje za ograde itd. Velikanske množine lesa razvažajo, finalnih produktov iz tega dragocenega materiala, ki ga narodno gospodarstvo pridobi šele v dohkih desetletjih, pa je premalo. Spričo splošnega pomanjkanja lesa je to za nas velikanska gospodarska škoda, saj nam ravno to pomanjkanje narekuje največjo varčnost z lesom. Vsekakor bo treba storiti še mnogo, da bomo les na naših žagah bolje izkoristili. Za dosego tega pa je treba le nekoliko več dobre volje in več razumevanja ljudi za racionalno izkoriščanje lesnih gmot.

O izkoriščanju naših gozdov bi lahko mnogo govorili in ga tudi grajali. Naš človek je vse premalo poučen, kaj vse mu lahko nudi gozd, če ga zna pravilno izkoristiti. Seveda pa mora človek čutiti in se zavedati dolžnosti do njega. Z gozdovi pa ravna naš človek vse preveč matehovsko. Žalostno je hoditi po nekaterih naših gozdovih. Domalega izropani so in preraščeni z raznim ščavjem, ki nam ne prinaša nobenih koristi. Po-

nekod leže posekana drevesa, ki propadajo že več let in ne dajejo človeku nobenih koristi. Za naše gospodarje to ni ponos.

Tudi sortiment lesa bi bil lahko v naših gozdovih vse bolj mnogovrsten, kot je danes. Smreka, ki je naš glavni izvojni predmet, ne bi smela biti edini sortiment gozdov. Hlodočina raznih listavcev se neusmiljeno razbija za drva. Za to pa nosijo krivdo tudi naša industrijska in druga podjetja, ki se za ostale gozdne sorte razen iglavcev sploh ne zanimajo. Treba bi bilo zbuditi večje zanimanje za tiste sorte, ki pri nas propadajo in jih neracionalno izkoriščajo v škodo ljudem in narodnemu gospodarstvu. Tudi o pripravljanju drv v naših gozdovih bi lahko marsikaj govorili. Za prodajo smo pripravili kot maj 40 pr. metrov, kar je proti posekanj lesni gmoti zelo malo.

In naša doraščajoča mladina. Ni elaba misel, da bi tudi v Čemšeniku ustanovili kakšno podjetje, v katerim bi zaposlili našo doraščajočo mladino. Treba bi bilo več razmišljati o možnostih ureditve tega že večkrat izrečenega predloga. Prav tako je Zadrudni dom v Čemšeniku po vseh vidikih stavba, ki v bodočih letih še ne bo služila svojemu namenu. Delo na tem posloju poteka s polnevo brzino, tako da bomo težko dočkali dokončno izgradnjo te vsekakor pomembne stavbe.

Tudi o turizmu v Čemšeniku doslej niso mnogo govorili, še manj pa storili. Čisto po naključju zaide kak turist ali večja skupina v ta zelo lep gorski kraj. Če se to zgodi, tedaj tak človek začuden opazuje krasote tega še nepoznanega kotička naše lepe slovenske zemlje. Upravičeno očitajo Čemšeničanom, da so zelo zanemarili turizem, ki je prav tako važna gospodarska veja.

Nanizal sem nekaj misli, po kakšni poti naj bi hodili, da bi tudi v Čemšeniku dohitei napredni svet in z njim vzporedno korakali. Čeprav je od misli do njenega uresničenja zelo velik korak, nič za to. Treba je le začeti. Ob skupni pomoči vseh Čemšeničanov bi lahko marsikaj ne samo uresničili in dosegli, ampak celo presegli.

K. A. Z. A.

Gledališče „Svoboda-Center“ bo spet zaživelo

Počitnice so minile in spet se je začela polniti soba za vaje pri gledališču »Svoboda-Center« v Trbovljah. Trenutno inasta stalne vaje dve družini, ki študirata dramo »Za pravdo in srce« pod vodstvom tov. Poldeča Majdiča in dramo »Ko bi padli oživali« v režiji tov. Roberta Plavšaka. Ker pa potrebuje prva igra daljšo študijsko dobo, se je režiserski odbor odločil, da bo prišla najprej na oder Ocvirkova drama »Ko bi padli oživali«.

Stari oder, ki ovira marsikaj zahteva posebno rešitev scenarije tudi v tem primeru, smo pa prepričani da bo tako, da ne bo rušila iluzij gledalca in ga odvracala od zbraniosti od slike do slike, ki so potrebne za razumevanje te psihološke drame. — Igra pride na oder še meseca oktobra.

Tej bo sledila množična igra »Za pravdo in srce«. V njej bo nastopal skoraj ves ansambel gledališča »Svoboda-Center«. Priprave so temeljite, imena nosilcev glavnih vlog pa so porok za uspeh in kvalitetno uprizoritev te drame.

Tretja uprizoritev pa, ki jo bomo videli na trboveljskem gledališkem odru, bo »Mladost pred sodiščem«, precej zahtevno odsko delo, ki pa ga bodo četudi amaterski gledališki igralci — prav gotovo ugodno izvedli. Delo današnjih »Svobodah« je precej drugačno, kot je bilo v bivših SKUD in KUD. Odpadlo je namreč mnenje, da imajo »Svoboda« namen vključevati v svoje vrste le delavce — ne, danes najdemo v »Svobodah« široke ljudske množice, ki nesebično žrtvujejo svoj prosti čas za kulturnoprosvetno delo.

Trboveljski odei odklanja starjša, nesocialistična dela, kar se tiče kvalitete, ne bilo bi pa seveda prvič če bi se postavili na izključno linijo izrazito kva-

litetnih odskih del. Od časa do časa bo pripravljati dati našemu ljudstvu tudi laže prebavljiva operna dela. Zato bo pevski zbor Svoboda-Center »Slavček« pripeljal za Gobčevo »Hmeljsko princeso« in jo še pred Novim letom spravil na delavski oder.

V teku so pa tudi priprave za igro, ki naj bi jo gledališče dalo našim najmlajšim ob Novoletni jelki. S tem bi pa bil zaključen prvi del gledališke sezone, saj predstavlja uprizoritev petih premier pred Novim letom lep prispevek k dvigu kulturno-umetniškega razumevanja trboveljske doline.

Padec cene slonov

V zadnjem času je cena slonov v indijski pokrajini Asan zelo padla. Še do nedavnega je stal slon okoli 200.000 francov, danes pa ga je mogoče kupiti že za 70.000 francov, kar je manj kot cena povprečnega konja za ježo.

Padec je povzročila predvsem vedno manjša uporaba slonov za prenos tovorov in drugega dela, ker je hrana, ki je pot ebna za tako veliko žival, zelo draga. Letos so v pokrajini Asan kj je glavno lovišče slonov ujeli le okrog 200 slonov predvsem za potrebe živalskih vrtov.

Preprečujmo kokošjo kugo!

(Nadaljevanje z 2. strani)

Jih občinskih ljudskih odborih, ki bodo organizirali te centerne in jim dali potrebna navodila.

Ob koncu bi omenil še enkrat tri najvažnejše točke v borbi proti kokošji kugi: 1. previdnost pri nakupu kokoši; 2. takojšnja prigravitve bolezni, neškodljiva odstranitev živali in temeljita razkužba prostorov; 3. pravočasno cepjenje zdravih kokoši. — Če se bodo rešili teh navodil držali, bo uspeh zagotovljen. M. U.

Partizanski miting v Trbovljah v domu »Svoboda« ob spreje mu patrulje VDV brigade

PIONIRSKI KOTIČEK

Pionirji - ne tako!

Neki lep popoldan v zadnji zim; sem šel na sprehod na bližnji hrib Svibenj, da pogledam kraj delavca v tem času naši ptički. Nebo je bilo jasno in tudi sonce je še kar grelo. Listje je z dreves že odpadlo, le hrasti so obdržali svoje velike, orumele liste. Tudi praprot je še stala pokonci, vendar že vsa rumenorjava. Tako prijetno je hoditi ob takih dneih po tihih gozdovih. Sprostiš se vsakdanjih skrbi in tako lahko prisluškuješ utripom narave.

Ta dan pa nisem bil nič kaj zadovoljen. Pri vstopu v gozd nisem namreč opazil niti enega svojih ljubljencev. Še vselej, kadar sem prišel semkaj, sem našel kraljičke, meniške, pezdilčevke in druge ptičke, ta dan pa nobenega. Zaman sem gledal okrog - vse je bilo tiho. Ni ti najbližjega svarilnega ali valbinega klica ni bilo slišati. Le šoje so se nekje daleč drle.

Kar zagledam med smrekami dva fantca, stara osem do deset let. Prvi je imel v rokah napet lok - drugi, ki je bil nekoliko večji, pa za strel pripravljeno fračo. Oba sta se previdno in počasi premikala v smeri proti meni, hkrati pa se ozirala po krošnjah in vejah dreves. Mene nista opazila.

Presenetil sem ju s klicem: »Kaj delata tu?« Začudena sta fanta pogledala okrog in v svoji naglici skrila svoje orožje: prvi je vrge lok daleč stran, drugi pa je vtaknil fračo v žep. Delata sta se, kakor da se ni nič zgodilo. Trdovratno sta mi v začetku tajila, da bi iskala ptičke in jih streljala. Trdila sta venomer, da opazujeta le »pačke«, kako skakažejo po vejah. Pa ptičev nista niti poznala: na smreki sta bila namreč le dva kraljičica - stržki ali palčki pa v krošnjah dreves nikdar ne skakažejo.

Ko sem oba fanta trdo prijel, mi je mlajši le priznal, da res zalezujeta ptiče in da je prejšnji dan tudi enega zadel - a samo toliko, da je kljub temu lahko še odletel. Drugi, večji fant pa je dolgo molčal, končno pa mi je tudi ta priznal, da je pred nekaj dnevi; na bližnjem drugu električne droga odbil s fračo detlu rep.

Koliko ptičev sta že postrelila s fračami in lokj ter koliko sta jih že polovila, mi pa nista hotela povedati.

Ko sem oba fantiča opozarjal na velike koristi, ki jih ima človek od ptic, in ju svaril, naj v prihodnje pustita te nedolžne stvarce, ki se ne morejo braniti v miru, pridrvi po hribu proti nam v nekakšnem bojnem redu pet starejših šolarjev. Ker so me pa opazili že od daleč, so takoj skrili neko stvar v svoje žepce. Delali so se popolnoma nedolžne in trdili, da so prišli na poseko čakati Dobravce, ki da jih hočejo napasti. Prosilji so me, naj jim v boju z njim; pomagam.

Ko sem jim obljubil svojo pomoč, sem pridobil tudi njihovo zaupanje. Najpogumnejši je vzel iz žepa veliko fračo in začel streljati s kamenčki rumen list na kakšnih dvajset korakov oddaljeni veji nizkega hrasta. Ko so ostali videli, da k temu nič ne rečem, so potegnili tudi ti svoje frače iz žepov in začelo se je pravcato bombardiranje. Videti je bilo, da so vsi pravi mojstri v merjenju in začetju. Kamenčekov za streljanje je imel vsak polne žepce. Očividno je bilo, da so prišli v gozd streljat ptičke in da so se za boj

Med našimi fračarji

z napadalci iz Dobrave tudi dobro oborožili.

Prepovedal sem jim strogo, da ne smejo več streljati ubogih ptičkov in jih opozoril na to, kako bi bilo, če bi nje same kdo na enak način začel pobijati. Molčali so in se porazgubili po gozdu. Ali so se potem z Dobravci srečali ali ne, nisem zvedel.

Le prva dva fanta sta ostala še na mestu ter mi priznala, da lovita ptičke tudi na limanice, ki jih pripravita sama na ta način, da namažeta tenke leskove šibe s ptičjim limom, ki ga skuhata iz belih jagod omele; s takim limanicami lovita najraje čizke in liščke, s seboj pa vzameta vselej tudi kletko z vabnikom. Kakor hitro zaslišijo ti ptički glas svojega ujetega tovariša, prilete takoj v njegovo bližino in se usedejo na veje okoli vabnika - te veje so pa povečini same limanice. Ker letajo čizki in liščki jeseni okoli vedno v večjih jatah, iščejo po jelkah in drugih drevesnih potrebno hrano, se jih ujame na limanice in popade na tla naenkrat tudi do deset ali še več.

Na vprašanje, kaj napravita v uovljenimi ptiči, mi je mali fant odgovoril, da »mandeljce«, t. j. samce, dasta v kletke ter jih potem obdržita ali prodasta »babce«, t. j. samice, pa navadno pustita ležati kar na tleh, kjer običajno poginejo, ker z zlepljenimi perutičicami ne morejo odleteti.

V nedeljo nato sem se sprehajal s tovarišem ob Savi. Pred rampo zapazi tovariš dva paglavca, ki sta na bregu Save lovila liščke. Ko pa sta zagledala na cesti učitelja, sta hitro zbežala, držeč v rokah kletko z vabnikom ter tulec z limanicami. Bila sta tista dva fanta, ki sem ju pred nekaj dnevi zasledil pri streljanju ptičkov z lokom in s fračo. Moji nauki niso padli na rodovitna tla...

Koliko je še drugih takih paglavcev in ptičarjev v litijski okolici - kdo bi vedel za vse! Koliko gnezd razderejo, koliko jajččk potolčejo in koliko mladčev pobijejo ti zlobneži ubogim, nedolžnim ptičkom! Ni čuda, da v litijski okolici tako hitro izginjajo ptiči. Kar jih ne

uaičijo skobci, mačke in podlasice ter drugi sovražniki, jih pomori potem še človek. In to samo koristne ptice! Pa da bi jih hudobneži samo lovili in držali doma za zabavo - kaj še! Največ jih pobijejo in navadno prej še poleg vsega neusmiljeno trpinčijo: mečejo jih ob tla, tolčejo z njimi ob drevesa, izdirajo jim peruti in noge ter ne vem na kakšne načine še. Na Dobravi so frkovič ujeli vrabca, mu na nogo privezali vrvice, to pa na drugem koncu privrtili na visoko vejo in vrabca izpustili - revček se je mučil, dokler ni omagal in padel brez ene noge na tla, kjer je v strašnih bolečinah izdihnil.

In tako je v litijski okolici vsako leto manj koristnih ptičev. Kako pusto je, kjer ni ptičkov, in kako je veselo in prijetno tam, kjer prepevajo ptiči in kjer ni - človeka brez srca.

Rešitev nagradne uganke za pionirje

Pravilna rešitev nagradnih besednih stonic iz prejšnje številke se glasi: 1. 0; 2. os; 3. som; 4. most; 5. Tomsk; 6. kosmat.

Tudi za to uganko smo prejeli lepo število pravih rešitev od naših pionirjev in pionirk. Strogi žreb je odločil za nagrado pionirja Martina Figla, učenca 4. razreda osnovne šole v Trbovljah-Vodah, ki naj se zglaš v našem uredništvu da mu izročimo obljubljeno knjižno darilo.

Nagradna računska uganka za pionirje

Danes spet nagradna računska uganka za pionirje. - Ugotovili so, da ima človek na glavi povprečno 150.000 las. Prav tako so dognali, da na glavi upade mesečno okrog 3000 las. Kako bomo iz teh podatkov izračunali, koliko časa (povprečno seveda) ostane na glavi vsak las?

Pionirji in pionirke, ki ste dobri računarji - na plan!

Rešitev gornje računske naloge nam prinesite ali pa pošljite po pošti na uredništvo, lista do nedelje, 17. oktobra popoldne. Kakor doslej, bo izžrebani rešitelji tudi tokrat dobili pri nas lepo knjižno darilo.

V Vršac

(Op.suje tečajnik jadralnega centra v Vrscu)

Ze tretje leto deluje v Trbovljah aeroklub. Tega menda še marsikateri Trbovelčan, ki je še mlad, ne ve. Tudi jaz tega nisem vedel do lanskega leta.

Takoj pa, ko so me opozorili, da deluje ta klub z vsemi tečaji in krožki, sem se odločil, da postanem tudi jaz njegov član.

Moja največja želja je bila, da bi bil letalec. Brzeti po zraku z letalom kakor ptica, je bilo zame nekaj, kar je daleč puščalo v ozadju vse druge želje. Letiš letiš mirno kot sokol, in pod teboj, daleč spodaj, je vsakdanji svet, ki se ti zdj sedaj, ko si tako visoko v zraku, mnogo epsi. Kadar koli kdaj prej ko sem zagledal visoko v zraku letalo, sem na tihem zazidal v njem sedečega letalca - srečnega.

V klubu smo začeli pozimi s teoretičnimi tečaji; bili so to letalski, padalski in radiotelegrafski tečaj. Vsaka skupina se je marljivo pripravljala na izpit. Naglo se je bližal dan, ki bo odločil »biti ali ne biti«. Izkušnjo smo vsi z uspehom opravili.

Končno sem imel v žepu spričevalo o teoretičnem izpitu, ki je prvo za vsakega letalca. Toda kam sedaj na praktično preizkušnjo?

Bližal se je čas mojega letnega, enomesečnega dopusta. Te počitnice sem hotel izkoristiti za letenje na jadralnem letalu. Začel sem se pripravljati za odhod v jadrski center v Vrscu, kjer so vsako leto enomesečni tečaji za pilote - jadračce.

Vršac je majhno mesto severovzhodno od Beograda, nekaj kilometrov od romunske meje. Nestrpo sem pričakoval dan mojega odhoda. Končno je prišel čas, ko sva se s tovarišem našla na trboveljski železniški postaji, da se odpeljeva daleč proč od doma, tja, kamor sem jaz tako želel. Vozil sem se dolgo časa; vsakokrat kadar sem prisluhnil udarcem koles ob tračnice, sem v mislih v taktu slišal: »Letel boš, letel boš...« Da, leteti!

Iz mojih misli in sanj me predrami sprovednikov glas: »Vršac!« Hitro sem pograbil prtljago, ki je ni bilo tako malo, in skočil z vagona. Nekaj časa hodim sem in tja po cesti zunaj perona ne vedoč v katero smer naj grem. Nenadoma zagledam za seboj avto, ki se približuje. »Kaj pa je to?«

Razdelili so nas v skupine po sedem fantov. Leteli smo po vrsti: prvi, drugi itd. Drugi sem bil - jaz. Z nekakšnim strahom, a vendar z nezrekljivim veseljem sem se vsedel v jadrarno letalo. Kapanka sem se privezala ve; v drugi stavbi, ki je enonadstropna so sobe za tečajnike; v tretji, ki je enaka drugi so pa nameščene pisarne. To je naš »center«.

Drugi dan smo se odpravili na letališče. Nastavnik nam je dejal, da bomo ta dan leteli. »Da leteli bomo!« Ves omamljen sem bil ob sami misli, da bom letel po zraku.

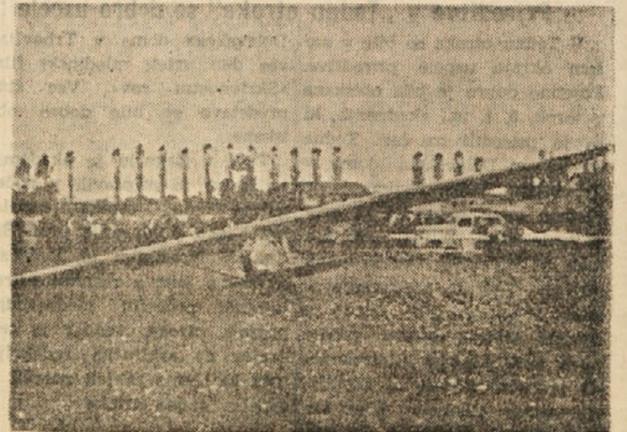
Razdelili so nas v skupine po sedem fantov. Leteli smo po vrsti: prvi, drugi itd. Drugi sem bil - jaz. Z nekakšnim strahom, a vendar z nezrekljivim veseljem sem se vsedel v jadrarno letalo. Kapanka sem se privezala

in čakal. Zdaj! Dobil sem znamenje. Vsak trenutek poletim. »Hop!« - Občutil sem najhjen sunek in že sva s predavateljem z veliko brzino zdrvela po travni. Še nekaj metrov in že sva se začela dvigati višje in višje.

Ko sva bila dovolj visoko, sem dobil znamenje in odklopil sem žico, ki naju je potegnila tako visoko.

Razgled s te višine in iz jadralnega letala, v katerem sediš (nič slabše kot doma pri mizi), je krasen. Počasi se je izgubljal tisti strah, ki sem ga imel ob startu, in vse bolj varnega sem se počutil. Se en obrat in že sva na kraju starta. Počas in lepo sva pristala blizu startne točke.

Bil sem ves solzen od vetra, ki ga nisem bil vajen. To je bil moj prvi polet. Da, bil je moj prvi polet, a vendar sem mislil, da ne bom nikdar letel tako visoko.

ve; v drugi stavbi, ki je enonadstropna so sobe za tečajnike; v tretji, ki je enaka drugi so pa nameščene pisarne. To je naš »center«.

Toda moj prvi let je večinoma opravil moj učitelj. Dnevi so tekli in imel sem vedno več startov in poletov, z njimi pa tudi vedno več znanja.

Ko mi je predavatelj dejal, da sem sposoben za samostojno letenje, sem se »preselil« na »Čavkovo«. To je bilo enosedezno jadrarno letalo, ki v njem sediš in tudi sam upravljáš letalo.

Preselil sem se torej na »Čavkovo«. Prišla je name vrsta, da poletim sam. Vsedem se in - hop! - že sem bil v zraku. Toda ta prvi polet je samo »skoke«. Dvigneš se samo nekaj metrov in že se moraš odvezati. Leteti moraš ravno in mirno. Ko opraviš ta »skoke«, te tovariši primerno »skrstijo« z brcami. Tudi to proceduro sem srečno prešal. - Toda tovariši pristajajo daleč proč od startne točke. Ta jadrarno letala je treba spet spraviti na start. Upremo se ob opornice aviona in »guramo«. »Srbsko sonce« neusmiljeno pripeká, da nam curkoma lije pot po obrazu.

Prišli smo do starta. Na vrsti sem jaz. Vsedem se v kabino, se čvrsto privežem in - hop! Poznam že dobro znani sunek in zdrčim po terenu. Ze se dvigam, vedno višje in višje kajti to jadrarno letalo je lažje in boljše od prejšnjega. Naenkrat občutim zmanjšanje brzine. Da, sedaj moram žico odpeti. Primem za gumb in - klock! Žica pada v globino.

Obrnem se proti startu. Počas si drsim niže in niže. Blížam se startu, zadnji zaokret in prižnem se spuščati. Še nekaj metrov - krrr! - smučka zaškripa ob dotiku z zemljo. Tako - lepo sem pristal, brez pomoči učitelja.

Moj prvi, najusrečnejši let je bil takrat, ko sem prvič jadrarno v višine. Drugi najusrečnejši let pa je bil ta, ki sem ga izvršil sam.

Po tem poletu smo morali opraviti še ostalih 24 poletov da smo skoncálili tečaj za jadralni izpit »B«.

Pred odhodom domov smo na slovesen način dobili znamenje za naš dosežen uspeh. Toda en mesec bivanja in letenja se mi je zdel kratak. Trdno sem sklenil, da pojdem prihodnje leto spet v Vršac. H. V.

Kaj pravijo...

Don Juan-Casanova: »Ne motite se s tole žensko pa res še nisem imel opravka!«

Marlene Dietrich: »Oprostite, toda za kaj takega pa sem res že prestara...«

Rubens: »Ne gospodična, vi ste pa preobitni da bi vas lahko porabil za model!«

Sokrat: »Moja žena Keantipa je res pravi ane!«

Mo'otov: »Da strinjam se!«

Franco: »Pustite ga živeti! Človeška življenja so dragocena stvar!«

Naser: »Če je Narih tako reknel, potem drži: midva sva vedno istega mišljenja!«

Mendès-France: »Moja edina želja je le še ponovna oborožitelva Nemčije!«

Scelba: »Obstaja ne sme nikoli temeljiti na policijskih pendrekih!«

Naš mladi rod se uči in usposablja, spoznava svoje okolje, da bo nekoč, ko bo dorasel, nadaljeval naše veliko delo.

Vtisi rudarjev Zagorja iz Počitniškega doma na Izlakah

Iz razgovora, ki sem ga imel z rudarji v njihovem Počitniškem domu na Izlakah, sem dobil vtis, da zelo pozdravljajo zamisel sindikalnega pododborna obrata Kisovec v Zagorju, ki se je odločil poslati svoje člane brezplačno na oddih v ta počitniški dom. Kljub skromnim dohodkom, ki ostane od pobrane članarine, porabi ta sindikalna podružnica razpoložljivi denar za pomoč bolnim tovarišem, ki so potrebni oddiha.

Sindikalna organizacija rudniškega obrata Kisovec je letos prvič poslala na oddih deset tovarišev, ki se prav dobro počutijo v Počitniškem domu na Izlakah. Predvsem so pohvalili dobro postrežbo in zadostno hra-

no, kakor tudi vpljudnost strežnega osebja in čistočo, ki vlada v tem domu. Ko sem vprašal nekakega rudarja, kako se počuti na oddihu, je odgovoril, da je vse prav lepo, le da bodo prehitro potekli dnevi dopusta, ko bodo morali spet na delo.

Zelo priporočljivo bi bilo, da tudi druge sindikalne podružnice pričnejo s tako plemenito akcijo in posnemajo kisovsko podružnico. Na enak način bi lahko pomagali potrebnim delavcem tudi ostali sindikati v Sloveniji kakor tudi sindikalne organizacije drugih republik. Seveda mi je znano, da so nekateri sindikalne podružnice v slabem gnotnem položaju in da bo takim teže nuditi pomoč po-

trebnim tovarišem.

Člani rudarskih sindikalnih podružnic v Zagorju želijo samo to, da jim pristojni činitelji priskočijo denarno na pomoč toliko, da bo mogoče zgraditi začetni kopalni bazen na Izlakah, ker sedanji ne ustreza več svojemu namenu in sodobnim zahtevam, da bomo lahko nudili v poletnih mesecih razvedrilo vsem tistim, ki v svojem prostem času zaradi pičlejših sredstev ne morejo obiskati kak boljše kopalni bazen v drugem kraju. Denar, kolikor ga imajo na razpolago sindikalne podružnice rudarjev v Zagorju, pa ne zadošča za tako veliko gradnjo, za katero bo treba nekoliko več sredstev.

Zelel bi da bi to vprašanje pretresli na svojih sestankih in zborovanjih tudi ostali sindikati izven Zagorja. S sredstvi rudarskih sindikatov v Zagorju Hrastniku in Trbovljah ter z denarnimi prispevki sindikalnih organizacij ostalih industrij v teh krajih ter ob pomoči komun Zagorje, Trbovlje in Hrastnik bi bilo morda mogoče zadovoljivo rešiti to važno vprašanje v naših revirjih. Morda bi bilo umestno, če bi rudarski sindika v Zagorju pokrenli skupni razgovor vseh omenjenih sindikalnih organizacij v naših revirjih, ki bi se ga udeležili tudi odgovorni činitelji komun Zagorje Trbovlje in Hrastnik. J. J.

Gospodarsko sodelovanje med Burmo in Jugoslavijo čedalje bolj živahno

Beograd, 10. okt. (Tanjug). - Jugoslovanski gospodarski krogi predvidevajo širše gospodarsko sodelovanje med Burmansko unijo in Jugoslavijo.

V prid tega gledišča poudarjajo več okoliščin. Prvič, Burma potrebuje kapitalno opremo za izpolnitev njenih planov za napredek gospodarstva; drugič, nenehno naraščajo možnosti jugoslovanske industrije, da te potrebe solidno krije; tretjič, Jugoslavija potrebuje določene burmanske proizvode, in četrtič, med Burmo in Jugoslavijo je vzdušje pristranskega prijateljstva. Dne 29. junija lani sta obe deželi sklenili v Ranguinu trgovski sporazum, da bi pospešili gospodarsko sodelovanje in trgovino. Po blagovnih seznamih mora Jugoslavija uvažati iz Burme 15 in Burma iz Jugoslavije 32 vrst večjega števila predmetov. Trgovinska zamenjava še ni dosegla obsega, ki bi ustrezal obojestranskim potrebam in možnostim. Gospodarsko sodelovanje pa postaja zadnji čas čedalje bolj živahno.

Pet dni v planinah

Ze vse poletje sem mislila na to, da bi svoj letošnji dožust preživela v planinah. Natančno določena načrta nisem imela. Zelo sem si ogledala dolino Triglavskih jezer in po možnosti se splezati na vrh snežnikov Kranjskih sivog poglavarja. Ko pa sem zvedela, da bodo 22. avgusta t. l. zasavska planinska društva odprla svojo planinsko kočo na Prehodavcih, sem se odločila, da združim prijetno s koristnim.

Lepo poletno jutro nas je pozdravljalo, ko smo se peljale z vlakom po Zasavski dolini proti Ljubljani in nato preko Gorenjske do Bohinjske Bistrice. Tamkaj smo se hitro stisnile v avtobus, da prihranimo dve uri dolgočasnega peščenja.

Hotele smo se prepričati, če so postali strežniki v »Zlatorogu« od lanskega leta bolj hitri in vljudni; zato smo naročile čaj. Ker pa smo ugotovile, da velja pri njih še vedno ista povsem, smo se kmalu poslovile. Izdatnejšo malico smo si privoščile iz naših nahrbtnikov kar v smrekovem gozdičku ob poti, kjer nam niso kvarili teka radovedni pogledi strežnikov in drugih gostov. Če nas je kje s smreke opazovala kakšna verica, nas to ni motilo.

Z olajšanimi nahrbtniki smo dobre volje začele našo pot. Nekoliko nas je začelo skrbeti vreme, kajti za Komno so se sumljivo zbirali temni oblaki. Naše mladinke, ki so letos prvič hodile po tej poti, so nezaupljivo gledale vrhove. Najbolj malošurna je bila Anica, ki se je že pred začetkom hoje v breg kesala, da se je odročila za to pot. Ko smo lezle po hrbtu Komarče navzgor in poslušale šumenje slapa Savice, je venomer vzdihovala, kako je želna. Osvežila in opogumila se je šele, ko se je napila mrzle studenčnice malo pod vrhom Komarče.

Ko smo na vrhu Komarče zagledale Crno jezero, je bil pozabljen ves napor. Tudi Anica je vsa navdušena opazovala temno gladino jezera. Izza Bogatina in Komne pa so nas vedno grje gledali temni oblaki. Zato se nisimo prav nič obrale, ampak urno vzele pot pod noge. Kmalu so nas dohiteli prve deževne kaplje, toda prva ploha nas je zajela šele malo pred kočjo pri Triglavskih jezerih. Vseh pet se nas je stisnilo pod košato smreko, nad glavami pa smo držale pelerino, ki nas je čuvala pred dežjem potem, ko je začela praskati mokroto smreka Krista ni dolgo vzdržala pri nas. Vso pot je bila najbolj živahna, zato je tudi sedaj splezala na bližnje skalo. Še preden je nehala deževati. Tam je pihala na vse strani rekoč, da razganja oblake in nam pripravlja lepo vreme. Morda jo je vreme res ubogalo, kajti čez nekaj minut smo prišle še suhe do kočje pri Triglavskih jezerih.

V kočji smo popile topel čaj in nadomestile nekaj izgubljenih kalorij. Vpisale smo se v knjigo, povprašale za pot in odnile dalje. Skrbel pa so nas temni oblaki in nepoznana pot kajti od kočje dalje ni nobena poznala poti. Zato se nisimo mudile, čeprav nas je z obeh strani poti pozdravljalo pisano planinsko cvetje. Vendar se je izkazalo, da je bila naša skrb nepotrebna. Do petega jezera držijo dobro izhojena pot — ko pa se pri jezuru odcepi pot na Prehodavce, je tako dobro markirana, da se podnevi ni mogoče izgubiti.

Komaj smo prispele čez breg nad jezerom, smo že zagledale kočjo na Prehodavcih in Krista je kakor lahkonoga srnica odskakljala naprej. Čez nekaj minut je bila že pri koči. Tudi me smo kmalu pripohale za njo. Toda tukaj nas je čakalo ne preveč prijetno presenečenje. Pa ne mislite morda, da nam kočja in sprejem nista ugajala! Nasprotno — zelo všeč nam je bila prijazna gostinska soba, kjer nas je z novih miz pozdravilo planinsko cvetje. Še bolj pa nas je vabila kuhinja s toplim štedilnikom, čeprav ni bilo v njej ne stola ne klopice, kamor bi se vsedle. V kočji smo našle samo mizarja z ženo in hčerko — naših ljudi, ki so odpeljali iz Hrastnika s kamionom oedeje, rjuhe, slamarice, špicerijo in druge potrebščine, pa se ni bilo od nikoder. Mici je vsa nestrpna ogledovala pot, ki drži iz Trente. Čeprav je še tako vztrajno gledala skozi okno, ni na poti zagledala nikogar. Kaj se jim je neki pripetilo? Morda so imeli na vozilu kakšno okvaro ali pa niso dobili nosačev? Brez njihove tovarišije bi nocoj že prebile če nas ne bi skrbelo, kako bomo spale. Toda vseh nas petero je imelo samo eno oedejo, zunaj pa je pihal presneto mrzel veter. Čeprav smo bile ponosne, da smo prišle prve na Prehodavce, nam je bilo vseno tesno pri srcu ob misli, kako bomo pretolkle noč.

Pa tudi ta skrb je kmalu odpadla. Tovariši, ki je opavljal v kočji zadnja mizarska dela in njegova žena sta nam velikodušno odstopila dve oedeji in še dve stari, da smo si kar udobno postlale na dišečem senju. Ker v hiši ni bilo luči, smo se podnevi zlezele pod oedejo in kma u sladko zaspale. Da smo bile utrujene, seveda nisimo note priznati.

Ponoči so me prebudili neki glasovi. Pogledam na uro — pol onih! V tem pa že začujem trkanje na vrata. Ej — naši so tu! Kakor bi ustrelil med nas tako smo poskakale izpod oedeje.

V štedilniku je hitro zagorelo in kmalu je bil za naše »ponočajke« pripravljen topel čaj. Medtem pa pripovedovanje in povpraševanja ni hotelo biti konec. Najbolj nas je zanimalo, zakaj, so tako pozni. Končno smo zvedele da njihov avto ni imel »defekta«, pač pa njihov šofer, Milan je porabil vse svoje govorniške sposobnosti, da je prepričal nosače, da je tudi ponoči mogoče priti z natovorjenimi osli iz Trente na Prehodavce, samo zato, ker ga je skrbelo kako bodo dekleta prenočevala brez oedej. Vsa čast takim kavarjem!

Ko smo se kmalu na to odpravljali spat smo pomislili nosače, ki so ponoči odšli v dolino, da bi zjutraj lahko prinesli še ostale potrebščine. Trde si morajo ti ljudje služiti svoj kruh.

»Naprej!«
Ko so se odprla vrata, je uzrl dekle v temni bombazinasti obleki. Skoz tanko blago obleke je nehote opazil svetlejšo lise okrog njenih ramen, kjer se je odražalo perilo na goči koži. Prišel si je vrtni brke. Ženska koža, je pomislil. Čvrsto, mlado meso... Ni ji bil nenaklonjen.

Globoko se mu je poklonila — preveč globoko. Torej ni bila njegove vrste. Kljub bombazinasti obleki. Tako spoštljivo se klanjajo pred teboj le uboge pare... Prišel jo je motriti z nezapučenjem.

»Bojim se, da me ne poznate, gospod direktor! Filomena Hramarjeva sem — sestra Julijusa Hramarja, ki sta ga sinoči tako blagohotno povabili na proslavo vašega godu v restavraciji.«

Namrgodil se je, izraz lahne duševne muke mu je spreletel mehki bel obraz. Nejasno se je spominjal fanta v črnem žametnem jopiču, toda nekaj zoprnega se je družilo s tem spominom: okus po preveliki količini popote vina, občutek, da se je Novotny norčeval iz njegove in iz vse družbe, ko jim je pripeljal vaškega gizdalina k mizi, in ogorčenje, da si je v svoji pijanosti pustil to dopasti.

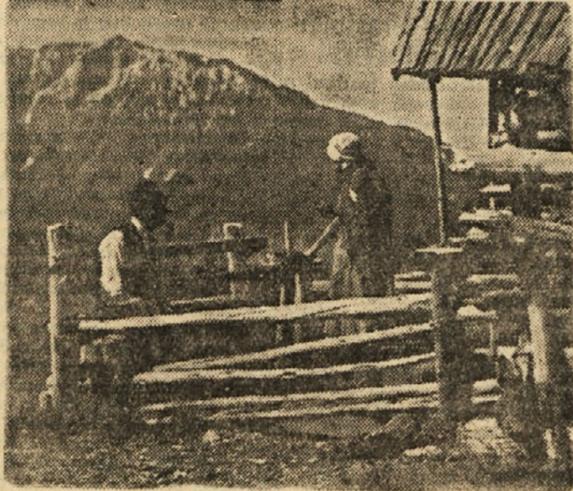
Ni upiral pogleda naravnost v Filomeno. Obrnil je oči v strop, kakor bi se pogovarjal z nekim zvišenim bitjem, ki se mu tam zgoraj prikazuje, nevidno za vse druge.

»Kako pa ste sploh prišli sem?« jo je vprašal. Govoril je

smo kar obstrmeli. Toliko plannik skupaj še ni videl nihče izmed nas. Kar težko nam je bilo ob misli, da bo v nekaj letih ta prirodni alpinum uničen. Kajti do sedaj je po teh poteh hodilo le malo ljudi in še ti so bili ljubitelji, ne pa uničevalci gorske flore.

Z vrha Zadnje lope pa smo na drugi strani videli dolino, kjer se meč gorami vije bistra Soča. Porušen mejnik na vrhu nam je priklical v spomin čas, ki ga je preroško napovedal naš Goriški slavček Simon Gregorčič ko so se po tem prelepem kočku naše domovine šopirili Italijani. Toda naši borci so v narodnosvobodilni vojni preganjal od tod tujce, zemlje lačne, in danes je na naši zemlji tuji rod naš gost, a ne gospod.

Ko smo pogledali še nazaj k

Lepo je v planinah.

V kočji so bili že vsi vstali in vsakdo si je poiskal delo. Treba je bilo opraviti nešteto drobnih del, da bo kočja na dan otvorila v čim lepšem redu. Vsi smo delali z veseljem in zato nam je šlo delo tudi hitro izpod rok.

Po kosilu smo se porazbijili na vse strani. Nekateri so poiskali mirne koticke, kjer smo se sešli s soncem — drugi pa so se pridno opravičali manjša dela pri koči. Majhna skupina se je medtem odpravila proti Zadnji lopi (2077 m), od koder smo hoteli tovariši: Milanu pokazati dolino Triglavskih jezer. Ker pot ni zaznamovana, smo se nekaj časa sprehajali po skalnih ploščah nato pa smo lezli navzgor na greben.

Z grebena se nam je nudil krasen razgled na dolino Triglavskih jezer in na vrhove, ki jo obdajajo od vseh strani. Ko smo gledali navzdol na jezera, ki so se bleščala med skalami kot biseri, se nam je zdelo, da smo v praviljeni deželi in da se bo vsak čas prikazala izza skal gorska vila, ki varuje ljudi pred nesrečo.

Ko smo nadaljevali pot dalje proti vrhu, smo prišli v kraljevstvo planink. Že prej smo opazovali raznovrstno planinsko cvetje, ki je tako skromno, da raste in cvete na pečični zemlji med skalami. Ko pa smo prišli na planoto, poraslo s planinkami

naši kočji na Prehodavcih, smo videli, da naši prav pridno polnijo slamarice s planinsko travo, zato smo se hitro odpravili, da ne bi drugi vsega napravili brez nas.

V nedeljo se je zbralo na Prehodavcih okrog sto petdeset ljudi. Ker je bilo slabo vreme, so vsi tičali v koči, ki je bila nabit polna. Me smo imele ves dan po ne roke dela. Oddahnile smo se šele proti večeru, ko so odšli vsi razen tistih, ki so hoteli na Prehodavcih prenočiti.

Proti večeru je začelo tudi snežiti. Za naša dekleta je bilo pravo doživetje gledati, kako avgusta sneži. Sneg je pa bil zelo pripravno sredstvo za bujenje zaspancev, ki so se popočne skrili pod oedeje...

V ponedeljek zjutraj nas je zbudilo spet krasno jutro. Bilo je mrzlo, da smo pihali, v roki, ko smo se zuna: za kočjo umivali z mrzlo vodo. Pa saj to ni čudno, če so pa naši gorski velikani ponoči dobili snežno oedejo.

Od kočje na Prehodavcih do Triglava pa ni več tako zelo daleč, saj smo brez daljnogleda lahko videli ljudi, ki so hodili okrog Aljaževega stolpa. Čeprav smo želeli tudi mi priti gor, smo vseeno za ta dan imeli drug načrt. Hoteli smo nekoliko počistiti

Med jokom ji je ušel smehljaj, ki ga je spretno zatrla. Proščaje ga je gledala z lepimi rosnimi očmi.

»Tako zelo sem v skrbeh,« je rekla z drhtečim glasom. »Moj brat je bil sinoči z vami v restavraciji — tako so mi vsaj pravili. Domov pa ni prišel in nihče ne ve, kje se zdaj nahaja. Bojimo se nesreče.«

Zamrmral je nekaj nedoločnega, iščeč duševnega ravnotežja spet na stropu. Kaj pa je imel on opraviti s tem vaškim cepcem?

»Zato sem prišla k vam Kajti vsi pravijo, da ste neizmerno dobrotljivi in pravi zaščitnik sirot...«

Zaščitnik sirot se je izprsil. Dobro mu je delo, da govorijo ljudje tako o njem in da po vsem videzu misli tako tudi ta ljubka deklica z malce predolgim nosom, ki pa ima postavbo kakor boginja. Nekoliko je spet izgubil tisto zadržanost, ki ga je visoko dvigala nad njo.

Poklical je slugo in ga poslal po inženirja, naj jima pride nasproti do separacije. Spremlil jo je po stopnicah »graščine«, spremil jo je še naprej po poti, ki je držala k separaciji. Samega sebe ni razumel, ni razumel svoje vneme. Bela koža pod temnim bombazinom! Je nenadoma pomislil, ko ji je ogledoval ramena. Lepo napeta

beli peterokrake zvezde in je redkost v naših planinah. Sploh je dolina Triglavskih jezer tako polna raznovrstnega cvetja, da bi moral napisati knjigo, kdor bi hotel opisati vse cvetje.

V kočji pri Triglavskih jezerih smo si malo oddahnili. V odsotnosti tovariša B. smo sklenili zaroto, češ da nočemo v Bohinj čez Komarčo, ampak mimo kočje pod Bogatinom in čez Komno. Za daljšo pot smo se odločili v upanju, da nam bo vreme naklonjeno. Tovariši B. nas je nekaj časa brezuspšno strašil, nato pa se je vdal v usodo. Je že križ, če hodiš s trmastimi ženskami okrog po svetu.

Pot od Triglavskih jezer do kočje pod Bogatinom je lepa in zanimiva, zlasti za tiste, ki tu še niso hodili. Pa tudi drugi smo z zanimanjem gledali košate, z lišaji obrasle smreke in macesne. Cvetje je po tej dolini že močno odcvetelo. Naša dekleta so prav korajžno hodila, zato smo bili kmalu pri koči pod Bogatinom. V tej koči smo se nekoliko odpočili. Iz naših nahrbtnikov smo pobrali še preostalo zalogo in na miz: pred nami se je znašla prava razstava. Imeli smo izbornen tek, zato smo skoraj vse pospravili, preden smo nadaljevali pot.

Na Komni smo se oglašili samo toliko, da smo dobili planinski žig. Kljub temu pa se je napoved tovariša B. uresničila kajti komaj smo se obrnili, navzdol, že je začelo deževati. Dež nas je namakal vso pot do kočje pri Savici. Zaradi tega tudi nisimo šli k slapu, ampak smo nadaljevali pot proti »Zlatorogu« ob Bohinjskem jezeru. Kmalu smo bili v avtobusu in nato na vlak. Ponoči smo se srečno pripeljali v Hrastnik s trdnim sklepom da se ob prvi priložnosti spet snidemo v planinah. M. K.

Zvečer smo sestavljali načrt za drugi dan. Ker je bilo vreme zadnje dni zelo nestanovitno in je tudi za v bodoče slabo kazalo, smo se odločili za vrnitev domov. Ko smo sedeli po zadnji večerji ob mizi kot številna družina, nam je bilo kar težko priti do srca. Zal nam je bilo zapustiti Prehodavce — ta planinski raj. Zavidali smo našima tovarišema, ki sta ostala v koči kot oskrbnika in bosta lahko še nadalje uživala v tem kraju.

Ko smo zjutraj vstali, je rahlo deževalo. Tiho smo se pripravili za odhod. Dobro smo se založili s kalorijami, saj smo pojedli vsak svojo porcijo žgancev s kavo, da se nas je še vreme prestrašilo in je nehala deževati. Kljub temu pa smo se s težkim srcem poslavljali od Prehodavcev in smo se ozirali nazaj, dokler se je še videla kočja. Vsi smo sklenili, da to pot nismo bili zadnjikrat tu. Nekaj časa smo tiho nadaljevali pot v upanju, da zagledamo kakšnega divjega kozla. Vendar smo upali zaman. Verjetno smo kljub našemu sklepu, da bomo molče hodili, bili še preglasni. Ob poti nam je tovariš Stanko pokazal še dve posebnosti: eno je bil »kraljevski nagelj«, imenovan Sternbergov kraljevski nagelj, drugo pa je bil »kraljevski cvet zvončnice«. Cvet zvončnice je sestavljen v

Splošno ljudsko premoženje sta oskodovala

Marijan J., stanujoč v Zagorju — Okrogarjeva kolonija štev. 23, in Izidor P., stanujoč v isti koloniji štev. 11, sta ob koncu oktobra lanskega leta na zgradbi Industrijske rudarske šole v Zagorju poškodovala na vseh vratih kljucke ter s tem napravila za 7884 din škodo.

S svojim dejanjem sta storila kazniv delikt poškodovanja tuje lastnine po čl. 257 kazenskega zakona in bila zaradi tega obsojena vsak na en mesec zapora ter na plačilo stroškov pogojno za dobo dveh let.

Sodišče je pri obeh obtožencih upoštevalo kot olajševalne okoliščine njuno dosedanje nezakaznanost, odkritosrčno priznanje in končno tudi njuno mladost, medtem ko obtežilnega ni našlo ničesar. Prav zato ter ob upoštevanju, da je bilo na glavni javni obravnavi opaziti, da je že sam sodnijski postopek na oba obtoženca tako vplival, da ne bosta v bodoče storila podobnih kaznivih dejanj, jima je sodišče tudi kazni izreкло za pogojno oskodovalni šoli v Zagorju, pa morata oba obtoženca nerazdelno plačati znesek 7884 dinarjev.

Mira Pucova: 23

TIHA VODA

Roman

»Prav nič te ne potrebujem,« je zadirčno rekla. »In ljudje bi spet stikali glave skupaj in šušljali, da venomer lažja za Julijusom, čeprav še nista poročena. Sicer pa tudi jaz mislim, da bi bilo bolje zate, če bi ga pustila, da bi on letal za tabo. Ne vem, kako je pri kmetih, toda v naši rodbini ni bila nikoli navada, da bi dekleta preveč kazala svoja čustva.«

In dvignila je nos visoko v zrak. Nikoli ni pozabila tega, da je bila pravzaprav vnukinja širskega graščaka, rada pa je pozabila, da je bila tudi hči Kobacove Jerčke.

Francka je zaripnila v obraz. »Jaz da letam za Julijusom? Jaz... In če hočeš s svojim namigavanjem povedati, da si kaj boljše kakor čisto navadna kmečka butara, ki se je našemila v gosposki obleki!«

Filomena ji je pokazala jezik. »Kmečka butara si ti!«
Toliko da si nista skočili v lase. Toda Filomena si je nenadoma premislila. Odšumela je iz trgovine. To pa je vendarle dosegla, da je šla sama.

2.
Ravnatelj Fernhahna je bolela glava. Sedel je v svoji pisarni v

graščini in je lepo prebral časopis, a črke so mu kar migljale pred očmi. Po sinočnji pijanosti se mu res ni dalo delati. Sicer pa se tako in tako nikoli ni preveč potegnil. Bilo je dosti drugih, da so morali delati namesto njega, on pa je bil ravnatelj, ki jim je s svojimi brki, z izbočenim prsnim košem in finimi viržinkami vlivaval spoštovanje do podjetja. Medlo je pomislil, da tudi bog oče ni več delal, potem ko je ustvaril zemljo, a za vernike je že zadoščalo, da je sploh bil tu.

»Sonst noch was zu tun? Se kaj dela zame?« je zadržal, kakor je bil po zaključku uradnih ur navajen.

Toda v sobi danes ni bilo nikogar, da bi mu s spoštljivim poklonom odgovoril: Nič več, gospod direktor. Vse je opravljeno, gospod direktor.

Siroko je zazelal, z nasladi človeka, ki se sprosti šele tedaj, če je čisto sam. In začel je si postelje še pred kosilom. A iznenada je potrkalo. Sredi zehanja se je ustavil. Hladno in pridno je jel motriti vrata, dvigajoč se z nekim prisiljenim zamom iz svojega klavnega zaspanega občutja v tisto zvišeno držo, ki jo je vedno kazal svojim podrejenim.

bela koža nad lepo napetim mladim ženskim mesom. Pobožati jo, samo malce jo pobožati...

3.
»Hej, Julijus!«
Mladi izmučen obraz se sploh ni zganil.

Tedaj je ženska prišla za vedro. Izšla je po fantu močan pljusk vode, da mu je preplavila obraz in srcajo in mu zmočila črni žametasti suknjič. Zastokal je.

»Saj ti je ime Julijus? Žgajnarjev Julijus, kaj ne da?«
»Odrpel je oči in se s krvavo motnim pogledom zagledal vanjo. Imela je širok zabuhel obraz poklicne pijanke. Spodbudno se mu je smehljala. Pri tem je opazil, da ji manjkata spredaj dva zoba.«

»Domov moraš, ti! Po dne je že in kmalu se bo s šihata vrnil Strnadov Šime, ki živi zdaj z mano.«
Nič ni razumel. Kdo je bila ta ženska, nasproti kateri je čutil nekakšen nerazločljiv gnus, čeprav je bil tako šibak, da niti samega sebe ni več čutil?

»Nu, lep moč si ti,« se je pričela razburjati. »Kar na tleh ni obležih in pretežak si, da bi te mogla jaz sama spraviti v posteljo.«

Tedaj se je zavedel, da leži na amazanah tleh, pokritih z fešterlekom. Skušal je vstati, toda strašna slabost mu je hromila ude.

(Dalje prihodnjič)

FIZKULTURA IN ŠPORT

30 let nogometa pri Stekarni Hrastnik

(Nadaljevanje in konec)

Leta 1948 je takratni tajnik steklarske sindikalne podružnice tov. Cvelbar sestavil društvena pravila. Ta pravila so bila potrjena in ustanovljena je bil Sindikalno športno društvo »Bratstvo« v Hrastniku, za sedaj samo z nogometno sekcijo. Sedaj se je pričela za društvo nova doba, pa tudi doba uspehov. Delovni kolektiv tovarne je športnemu društvu izrazilo pomagal, da je prebrudilo začetne težave. Seveda pa vstop ni bil onemogočen nekemu, ki je bil član delovnega kolektiva. Kmetične tovarne ali hrastniškega rudnika ter je društvo tudi na ta način upravičilo svoje ime »Bratstvo« SSD »Bratstvo« se je v letih od 1948 do danes nenehno razvijalo tako, da ima danes poleg nogometne sekcije, ki je bila duša ustanovitve društva, še smučarsko, odbojgarsko in šahovsko sekcijo ter kegljaški klub, katere sekcije so vse zelo aktivne.

Danes ima nogometna sekcija I. in II. moštvo ter moštvo pionirjev. Tudi igrišče, ki je bilo med vojno in prva leta po njej močno zapuščen, je danes urejeno tako, da je na njem mogoče igrati vsako prvenstveno tekmo. Za ureditev tega igrišča gre velika zasluga vsem članom društva, zlasti pa nogometiščem, ki so žrtvovali marsikatero prostoro za nakladanje žilindre in planiranje igrišča.

Kakor ima pač vsako društvo dovolj težav v svojem delu, ki so največkrat finančne narave, tako ima take težave tudi SSD »Bratstvo«. Delovni kolektiv steklarske je na nekem svojih množičnih sestankov sprejel sklep, da bo vsak član kolektiva prispeval za športno društvo po 5 din. S tem je društvo zagotovljena vsaj majhna finančna podpora, ki pa je vendar premajhna. Akoravno sta sindikalna podružnica in delovni kolektiv steklarske športno društvo finančno v precejšnji meri podprla, prav tako tudi KSS Hrastnik, vendar društvo take pomoči od višjih forumov do danes ni bilo deležno in je tako ta športna organizacija res v tem pogledu navezana samo na svoj delovni kolektiv, ki mu je treba izreči vse priznanje, prav tako seveda sindikalni podružnici in UO Steklarne.

Vsa ta pomoč pa ni bila morda »zavržena« ali pa nevrjednimi ljudem dan denar. Nešteto tekem — zlasti še v letošnjem spomladanskem tekmovanju — so nogometišči »Bratstva« odigrali sebi v prid in postali prvak celjske podzveze, s čimer jim je zagotovljen vstop v Vzhodno slovensko ligo. Ob vsem tem pa je treba še nekaj omeniti, in to zlasti kot izpodbudo mladim igralcem nogometiščem: prvi nogometišči, ki so pred 30 leti začeli v Spodnjem Hrastniku »brcati žogo«, so bili tako požrtvovalni, da so hodili na treninge tudi v Trbovlje, in to peš čez hrib. Naj bi bili ti prvi igralci nogometa vsem mlajšim igralcem, da bi se treningov disciplinirano udeleževali na svojem igrišču, ki so ga z mnogo truda in volje

pričeli graditi, in sploh dosegli, da so dobili ta prostor. Če bodo mladi nogometišči iskali zgled pri naših starih športnih veteranih, potem smemo biti prepričani, da bodo njihovi uspehi še lepši, kot so že.

Do nedavnega nogometišči »Bratstva« trenirskih tekem niso mogli imeti v Hrastniku, ker je bila njihova sekcija edina nogometna ekipa v kraju. V zadnjem času so pa tudi na rudniku v Zgornjem Hrastniku ustanovili nogometni klub »Rudar«, s katerim so imeli nogometišči »Bratstva« že dvojne srečanja. Dobro bi bilo, da bi bilo takih srečanj čim več, da se tudi na športnem področju gojijo in poglobljajo čim priskrbnejši odnosi med Spodnjim in Zgornjim Hrastnikom, katere je nekoč ovirala avstro-ogrška politika, pozneje pa velikosrbska hegemonistična klika, katerim nezahvalnim odnosom pa je dala še poseben izraz doba okupacije.

Prednje bi bila na kratko opisana zgodovina tridesetletnega športnega dela, naporov, žrtve in uspehov, ki jih lahko doseže samo društvo, ki ima v svojih vrstah delavoljne, disciplinirane in dobre člane. Njihovo delo naj bo kazipot vsem mlajšim nogometiščem in športnikom sploh z željo, da bi društvo praznovalo svoje naslednje jubileje še z lepšimi, večjimi uspehi.

K članku „30 let nogometa pri steklarni Hrastnik“

K članku pod zgornjim naslovom pripominjam kot kronist resnici na ljubo še sledeče:

Pisec tega članka piše, da je prvo nogometno žogo prinesel med steklarsko mladino nekdo leta 1924. Res je, da smo videli pri steklarni prvo žogo že leta 1904. Torej pred 50 leti. Tistega leta je prišel k hrastniški steklarni iz Gradaca nov obratovodja Anton Košir, bivši hrastniški steklar. Njegov sin Fridl, 12-leten dijak, je prinesel takrat prvo nogometno žogo v Hrastnik. Torej nastanek pred petdesetimi leti. On in drugi šoloobvezni steklarski mladinci so takrat že brcali na steklarskem travniku, kjer stoje danes nove tovarniške mizarne in razna skladišča.

Lojze Hofbauer

Visok poraz Rudarja proti rokometni reprezentanci FLRJ

Rokometna reprezentanca FLRJ : Rudar 19:7 (10:3)

Preteklo sredo je rokometna ekipa Rudarja igrala na stadionu v Trbovljah z reprezentančno skupino FLRJ. Pripravljeni smo bili, da bomo gledali zanimivo rokometno tekmo. Po igri, ki smo jo videli, pa so nas domačini razočarali, saj ekipa Rudarja ni dala take igre, kot smo jo od nje pričakovali.

Nemalo so bili gledalci začuden, da v ekipi ni igral Maks Radej, ki je stal ves čas igre za golom. Čudno se nam zdi, da je bil ta igralec postavljen v reprezentanco, ki je v nedeljo, 10. t. m., igrala s Sarom. Reprezentanca FLRJ je zmagala nad Rudarjem z 19:7 (10:3). Gledalcev je bilo kljub slabemu obvestilu preko 800.

Komaj 1:0 v Hrastniku proti Bratstvu

Trboveljski Rudar je igral v nedeljo prvenstveno nogometno tekmo v Hrastniku proti tamkajšnjemu Bratstvu. Po uspehu Bratstva, ki ga je dosegel v zadnji tekmi proti Nafti v Lendavi, se je pričakovala ostra borba z zmago. Točke so bile potrebne obojem ekipama. Zmagalo je sicer moštvo Rudarja, ki je dosegel edini gol prvenstvenih tekem. Če ne bi bilo tega nesrečnega primera b. Rudar lahko pustil v Hrastniku vsaj eno točko. Prihodnjo nedeljo igra Rudar doma s Kovinarjem iz Maribora, ki je v nedeljo porazil Nafto z 2:1.

Proletarec iz Zagorja pa bo sprejel v goste Bratstvo iz Hrastnika.

Rokomet

Proletarec je v nedeljo nastopil z obema ekipama v Mariboru proti Branku. Ženska ekipa je izgubila proti igralcem Branku z 8:1 (4:0), dočim je moška ekipa Proletarca izgubila s 15:4. V 16. minuti druge polčasa so Zagorjani zapustili igrišče, kapetan moštva Zaputnik ni hotel v igrišča, ker ga je sodnik izključil, pač pa je potegnil za seboj še ostale. Ta nesrečni korak rokometarjev Proletarca je treba najostreje obsoditi.

V Trbovljah je bila borba za prvenstvo Slovenije v rokometu moške ekipe Rudarja uspešna proti Svobodi, dočim je ženska ekipa po nepotrebnem izgubila.

Nekaj o mleku in mlekaricah

Ko greš po naključju skozi kolonijo in nehoti prisluhneš govorjenju o nek »intiki«, se zavezame in uprašča, kaj je pravzaprav tako kritičnega in tako se spustiš z gospodinjami v pogovor.

Mleko in te presnete mlekarice! Danes ti prinese dobro in okusno mleko, drugi dan pa samo vodo, ki izgleda kot nekakšna »intka«.

»Pomislite za 30 dinarjev pa taka voda! Mar mislijo, da naši rudarji denar kopljejo? In če bi tudi ne bilo tega vprašanja, kako naj se ob takem mleku naši otroci in dojenčki pravilno razvijajo?»

Vse besne se ženske pripravijo na naslednje jutro ter nahnulijo mlekarico da je joj. Pa kaj ne bil Saj se danes res težko preživljal naš delavec in mora le gledati, kam bo dal kakšen dinar da mu bo bolje teknil!

Naslednji dan res gospodinje izlijejo vso jezo na mlekarico, ki ponizno prenaša ves srd prizadetih »Oprostite«, odgovarja ženskam, »mleko dajem, kar hranskega sem dobila in vem, da je nekatero slabše od drugega, tako da ga moram mešati z drugim, ki je dobro oziroma boljše. Ne morem vam reči, ali so temu krivi kmetje ali krave.«

To mlekarica nato s strahom pripoveduje pr. kmetih (pri tištilih, od katerih je mleko slabše), kako besne so gospodinje na njihovo mleko. Kaj odgovori neka kmetica mlekarici? »Ne smeš poslušati takšnih žensk, ki samo silnarijo, ker drugega dela nimajo — če jih boš poslušala, boš daleč prišla!«

Spet je žrtev mlekarica in to pot vem, da se trudi, da bi čim bolj zadovoljila gospodinje ter umeša pristno, nepokvarjeno mleko s tistim, ki je slabše in tako naide nekakšno srednjo pol izhoda, čeravno je sama ob vsem tem najboljši prizadeta. Kako zadovoljna bi lahko bila, če bi prodajala svoje mleko takšno, kot je, ne da bi ga bilo treba mešati s slabšim.

Da pa ne bo morda kdo mislil, da so vse mlekarice poštene in da so samo kmetje krivi slabemu mleku, naj vam naštejem nekaj primerov o naših kmetih in mlekaricah.

Se ni dolgo, ko sta se dva kmeta pričela za kaj je šlo, se ne spominjam, vem samo to, da je prvi kmet kričal proti drugemu: »Kaj boš ti, ko prodajatiš vodo v mleku! Da te ni srani!«

V drugem primeru mi pripoveduje neka žena, da je sama hodila h kmetu po mleko »Nekoč« je pravila, »sem šla kar v copatah, tako da me gospodinja ni opazila prej, preden sem prišla do nje. Natančno sem videla, ko je vlija vodo v mleko, ki ga je pripravila za stranke.«

Slika iz Hrastnika

»A tako!« sem vsa jezna in razočarana rekla kmetica pa je hitela z opravičevanjem, češ da se je v naglici zmotila, da je mislila oplakniti posodo.

Naslednji primer pa se je dogodil leta 1950 v času obvezne oddaje mleka — Neka žena je spet sama hodila h kmetu po mleko za svojega dojenčka oziroma otroka, ki ga je ostavila od prvi Takrat je bila za mleko stiska. Dobivala je mleko, ki je bilo včasih še zadosti, ali bolje rečeno: za silo dobro — spet drugičrat pa je bilo strašno smrdljivo, grenko in pekoče oziroma žarko. Otrok je razumljivo po zaužitju takšnega mleka bruhal!

Na pritožbo pri kmetu se je leta izgovarjal »da je vse to od ajdovke«. Ker pa je gospodinja po izkušnjah poznala smrdljivi duh mleka od kime je mleko, ker je bilo neuporabno za otroke in za ostale enostavno vrgla proč. Porabila ga je le takrat, kadar je bilo mleko nekoliko boljše.

Kaj je hotela: drugje mleko ni mogla dobiti ker je bila novinka, do mlekarne pa je bilo predaleč. Razumljivo je, da ji je otrok oboleti nato na sta se z zdravnikom pomnila. Leta je ugotovila, da je mleko stalo po molži toliko časa v posodi, da je naravnalo smetano — bilo je v »mkih mesecih« — katero so nato posneli v naslednjem pa spet pustili da je napravilo novo smetano ter takšno mleko oddala za stranke. No ker pa je bilo mleko staro, je bilo grenko; od posode, v kateri je mleko dolgo stalo, je mleko postalo žarko in pekoče, ker se je posoda že napila mlečne maščobe.

Pred dobrim mesecem pa je bilo slišati tale prepis s kmeti in mlekarico — Gospodinje so se pri mlekarici pritožile, da je

mleko zelo vodeno. Mlekarica je zatrjevala, da pač takšno mleko dobi pri kmetici N. Ta kmetica je zvedela o izvaju mlekarice proti gospodinjam ter je ob neki skupni večerji ob navzočnosti drugih vačenov dejala proti mlekarici: »Kaj pa mi moremo za to, če priliješ 24 litrom mleka nekoliko litrov vode!«

Tudi brat mlekarice je potrdil izjavo kmetice, češ, kmetje oddajo dobro mleko. Če je mleko slabo, so temu krivi pač mlekarice. — Prizadeta je vprilo navzočih močno zardela in ni znila v svojo obrambo niti besedice.

To je nekaj primerov, ki so konkretno znani in ugotovljeni, iz njih bi lahko povzeli, da so včasih krivi slabemu, vodenemu mleku kmetje oziroma kmetice, kjer pada krivda popolnoma na nedolžnem na mlekarico in mora na račun kmeta požrti marsikatero pikro od naših žen in gospodinje — spet drugičrat pa nosisjo krivdo za neuporabno ali vodeno mleko mlekarice, kjer po krivici obsojamo poštene kmete.

Seveda niso vsi kmetje in vse mlekarice moralno pokvarjene, imamo na srečo okrog njih še dovolj poštenjakov, katerim vsa čast in priznanje!

Ob koncu svojega pripovedovanja naj še pripominjam, da se tudi krave med seboj močno razločujejo. Da je mleko ene krave boljše od druge, je že dolgo znano in dokazano. Tudi mleko, ki je ponolzeno zjutraj, je drugačno kot mleko, ki ga da krava zvečer. Jutranje mleko je vedno slabše, šibkejšo. Bodimo torej previdni pri obsojanju, da ne bodo po krivici prizadeti poštenjaki, pač pa skušajmo razglati vse tiste ki so resnični ooljufi, in jih naznanimo nečim oblastem, da dobijo zasluženo kazeno.

P. M.

ZANIMIVOSTI

Most, ki bo vezal Sicilijo z Italijo

Dr. Dorid Steiman najznamenitejši konstruktor mostov v Ameriki je izdelal projekt mostu, ki bo vezal Sicilijo z Italijo. »To bi bil največji g. adbeni projekt ka: bi ga videl svet.« je izjavil projektant, ki je poleg številnih mostov projektiral tudi; znameniti, most čez Hudson ki veže New York z Brookinom.

Kako, piše »Weltwoche« se dr. Steiman ukvarja s tem projektom že več let. Načrti so sedaj izdelani od vseh potankosti in tudi vprašanje investicij je že urejeno.

Če bi italijanska vlada dodelila koncesijo pred kratkim ustanovljenemu odboru za izgradnjo mostu, bi že lahko začeli z delom ter bi most končali v šestih do osmih letih. Ta projekt nehoti vzbujati primerjavo s Suezom. Jekleni viseči most bi bil razpet v višini 60 m nad morsko gladino in bi bil dolg 3300 m. Vključ ogradni razpetni kakršni doslej ni primere bi most imel le dva, medstebra — razdalja med obema bi znašala 1500 m. Pri delu bi bilo zaposlenih okoli 25.000 delavcev polnih šest let. Izračunal so, da bi čez most morali prepeljati 600.000 železniških vagonov in

360.000 avtomobilov, da bi se amortiziral.

Neki konzorcij ameriških bank se je že obvezal, da bo investirali precejšnji del od skupne vsote za izgradnjo mostu, ki bi znašala okoli 150 milijonov dolarjev. Stroški gradnje bi se v tridesetih letih amortizirali, nakar bi most prešel v last italijanske države. Pri tem pa je važno dejstvo, da bi znašala mostnina mnogo manj kot prevoz z italijanskega kopna do Messine na sicilski obali.

Grožnja s harakirijem

Najbolj popularni sodobni japonski pisatelj je brez dvoma Kazuo Kikuta. Njegov roman »Kimi« je prodan v več kot pol milijona izvodih. Film, ki so ga snemali po tem romanu, je prinesel producentom okoli 250 milijonov. Sedaj pisec sam bere na japonskem radiu v nadaljevanjih svoj nov roman, ki ga strastno poslušajo 18 milijonov ljudi. Uprava radija je prejela do sedaj tri tisoč pism, ki so jih napisale mlade Japonke. Te grozijo, da bodo izvršile harakiri, če se roman ne bo končal s happy-endom.

MED PRIJATELJICAMI
— Ali si predstavljajš kaj manjšega od mojnih nog?
— Da, tvoje čevlje...

Naš obveščevalec

PREKLIC
Preključem žaljivko, ki sem jo izrekal proti tov. Tereziji Kos. — Marija Perko, Zagorje, Kopaliska 13.

PREKLIC
Preključem izmišljene govornice o cerkveni poroki Matije Simončič iz Loke in se mu zahvaljujem, da je odstopil od tožbe. — Jože Cvibovšek, Račica — Loka pri Zidanem mostu.

OBVESTILO
Mestna klavnica v Trbovljah obvešča vse zainteresirane, ki bi želeli dobiti klavniške odpadke za svoje živali, naj se prijavijo v pisarni klavnice do sotoke 23. oktobra t. l.

RAZPIS
Uprava Doma industrijske rudarske šole Trbovlje razpisuje mesto vzgojitelja v domu. Plača po uredbi. Podrobne informacije se dobe v pisarni doma, Trbovlje, Ribnik 18 — na Gvidi.
Uprava.

PRODAM
Prodam omaro iz trdega lesa. Naslov v upravi našega lista.

ZLATARSTVO TRBOVLJE
odkupuje vs. ko. količino starega srebra

Kino »Svoboda« — Centera Trbovlje (Delavski dom)
bo predvajal danes in jutri v četrtlet italijanski film »KRIVIČNA OBSODEA«
Od sobote do ponedeljka ima na sporedu italijanski film »ZA DVA SOLDA UPANJA« v nedeljo dopoldne ob 10. uri pa bo predvajal angleški film »MALA BALERINA«
Kino »Svoboda« Trbovlje II. bo predvajal angleški film »ULIČNI KOT«

Predstave od sotoke do ponedeljka.

Kino »Svoboda« — Zasavje Trbovlje
bo predvajal v sredo in četrtak, 13. in 14. oktobra ameriški film »RDEČI ZNAK HRABROSTI«
Pričetek predstav je razviden z tepakov.
V soboto, nedeljo in ponedeljek, 16., 17. in 18. oktobra pa bo igral mehiški film »ZAPOR ZA ZENE«
Pričetek predstav bo razviden z tepakov.
Uprava kina

ZANANŠEŽENIE

Cvetje v jeseni

Preden se zemlja, izčrpana in utrjena od snovanja in dajanja v pomladi in poletju, na zimo ne umiri, nam z radodarnostjo se enkrat nasuje cvetja v odprto narocje. Ne nudi nam več toliko pisanih vrst toda vseeno — ko se odpro gladiole, ko vzcvetijo dalje, zaživi zemlja še enkrat v vsej svoji topli lepoti.

Zadnja vitnarska razstava, ki je bila v Ljubljani sredi septembra, je nosila pod geslom »Cvetje v jeseni« tudi njihov pečat. Kekor bogata preproga so se med ostalim rožami — v cvetlični dvorani za tuolskim ribnikom — bohotile gladiole v vseh barvah od snežnobele, rano rožno nadahnene, do temnordeče in modre, v vseh odtenkih in vseh velikostih — prave kraljice pozege poletja in jeseni.

Tudi, dalje od najmanjših enostavnih in dvojnih preko mnogobojnih do velikih — med njimi nekatero domače vzgoje — niso dosti zaostajale za prvimi. Vmes pa še druge. Od rumenorjavih turškov (tagetes), preko širokolistne, belo cvetoče hoste, »žmarino« raznih manj znanih cvetlic, vse do preproste, drobne kmečke krizanteme (vsesvetnice).

Raznovrstnost je izpajnevalo še zeleno listje in lončnice. Zlasti slednje so bile bogato zastopane. Tu je bilo zanimiva južovska brada indijske begonije, razne pelargonije etiopska vijolica in etiopska dvija gladiole s prelepim vonjem, prago etklam, od bele do temnordeče z živopisnim listjem, cel gozd ficusa.

Na majhnem prostoru velika izbira.
Posebnost razstave je bila še v tem, da so razstavljali poleg poklicnih vrtnarjev tudi nekateri privlačni ljubitelji in gojitelji domače in sobnoga cvetja.
Tako se je Ljubljana oddaljila

jeseni in pokazala svojim meščanom poleg lepo urejenih nasadov tudi cvetje, ki naj bi lepšalo vrtove in sobe posameznikov v tem in poznejšem zimskem času. Lepa gesta! Saj bi posameznik čestokrat prav rad uredil lepo cvetočo kot na svojem vrtu, sebi in drugim v zabavo in v olepšanje okolice, a ne ve, kako naj bi to napravil, da bi v njegovem vrtu ali sobi uspevalo.

Tudi pri nas ni mnogo drugače. Če stopiš po Trbovljah, vidiš precej vrtove z lepim cvetjem

in da te z marsikaterega okna pozdravljajo lepo negovane lončnice. Marsikdo pa kljub dobri volji in hotenju nima »srečne roke«. Zato si je Turistično olepševalno društvo zadalo poleg svoje osnovne naloge tudi to, da bo v svojem krogu zbiralo vse ljubitelje sobnega in vrtnega cvetja, jim pomagalo z nasveti in skrbelo za medsebojno spoznavanje.

V načrtu pa ima v pozni pomladi prihodnjega leta tudi vrtnarsko razstavo, kjer naj bi poleg mestne vrtnarije sodelovali vsi gojitelji in ljubitelji cvetja. Razstava bo združena tudi s tekmovanjem in nagradami.

Spet avtomobilska nezgoda

Na cesti med Hrastnikom in Trbovljami, v Bobnu, se je pred kratkim pripetila manjša avtomobilska nesreča. Nek. mali luksuzni avto iz Ljubljane je pridruže v smeri proti Hrastniku, iz nasprotni strani pa je takrat pripeljal na isto mesto velik tovorni avto, namenjen v Trbovlje. Pihajal je iz Brežic. Na ovinku med Korbarjema sta tedaj obe vozili trčili skupaj — na srečo samo od strani kjer je osebni avto dobil majhno poskodbno. Krivde za ta karambol ni mogoče zvrčati ne na enega ne na drugega vozača ker je cesta tamka pač ozka in ovinek tako oster, da vidiš naprej samo nekaj korakov — vendar pa so tamkajšnji stanovilci opazili da je mali luksuzni avto vozil s precejšnjo hitrostjo. kar nikakor ni primerno za naše vijugaste ceste. Če bi luksuznega vozila je bil pač Ljubljancin ki v vade, da so naše ceste drugače in kot ljubljanske. Na hvalo ni bilo posebne štode vendar bi bilo — ako bi tvorili avto vozil brzina — verjetno tudi, smrtno žrtve.

Ta dogodek naj bi bil spet v opomin vsem vozačem bodisi biciklistom motoristom ali pa šoferjem, da ga pač za vsakim ovinkom ali vogalom lahko doletijo najhujša nesreča. Če namreč gledaš vrvež na cesti, opaziš da nekateri vozači vozijo še nekoliko spodobno drugi pa drve kot norci in ne pomislijo da s to svojo norostjo spravljajo v veliko, če ne celo smrtno nevarnost ne le sebe marveč tudi ljudi ki se drže cestnega reda in predpisov.

Priporočljivo in zaželeno bi bilo ako bi od časa do časa tudi tvoj skoki nekoliko pogledila, eteča kontrola ker se pač tudi mi bojimo nesreč in si ne želimo karambolov po krivd podivjanih vozačev. To bi bilo najnuj. Zlasti seda ko je promet na zasavski cesti zaradi njene razširitve pod železniškim mostom v Trbovljah zaprt in je gorska cesta iz Hrastnika v Trbovlje stalno polna na...

Zopet ena

Usodne šahovske partije
NEZANESLJIVOST
— Moja žena je nezanesljiva kakor vreme.
— Človek, pravo srečo imaš.
— Moja je tako nezanesljiva kakor vremenska napoved.